

ΟΛΚΑΣ

Τῶν θελόντων σωθῆναι

ΤΕΥΧΟΣ 39 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016 - ΜΑΡΤΙΟΣ 2017

ΕΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΡΟΥ, ΚΑΛΥΜΝΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,

ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

Ἀδελφοί καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ εἰσερχόμεθα ἀπὸ τῆς αὔριον εἰς τὸ στάδιον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τῆς καταλληλοτέρας περιόδου διὰ τὴν στροφὴν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τῆς ἰδικῆς μας ψυχῆς, πρὸς τὸν Κύριον.

Ἡ περίοδος αὕτη εἶναι μία διαρκῆς κατάνυξις ἐνώπιον τοῦ ἐκτυλισσομένου καθ' ἡμέραν μυστηρίου τοῦ Θεοῦ, τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο ἡ παρεχομένη εἰς ἡμᾶς εὐκαιρία τῶν Ἱερῶν Νηστειῶν ἔχει ἐν ἰδιαίτερον χαρακτηριστικόν: τὴν **ἀνάνηψιν** καὶ τὴν νῆψιν τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία καλεῖται ἰδιαίτερος κατὰ τὴν γέμουσαν θείων προτροπῶν καὶ ἀγιότητος περίοδον αὐτὴν νὰ συνειδητοποιήσῃ τὰ παροδικὰ καὶ τὰ ὀρώμενα καὶ νὰ μεταβῆ σταδιακῶς πρὸς τὰ μείζονα καὶ τὰ κρείττονα, πρὸς τὰ ἀόρατα.

Ἀναγλύφως καὶ ἐπιγραμματικῶς Ἀνδρέας

ὁ Κρήτης διὰ τοῦ Μεγάλου Κανόνος τοῦ ὁμιλεῖ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς πᾶσαν ψυχὴν θλιβομένην καὶ καταπονουμένην ὑπὸ τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν περισπασμῶν τῆς παρούσης ζωῆς. Συναισθανόμενος ὁ Ἅγιος τὸ βάρος τῆς πονεμένης ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἐν ἀγωνίᾳ κραυγάζει: «*Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, ἀνάστα τί καθεύδεις*»;». Ἡ **κραυγὴ** αὕτη ὀδηγεῖ εἰς τὴν **συνειδητοποίησιν** τῆς ματαιότητος καὶ εἰς τὸν ἀνέκφραστον φόβον τοῦ τέλους τῆς ἐπιγείου ζωῆς: «*τὸ τέλος ἐγγίζει καὶ μέλλεις (ψυχὴ μου) θορυβεῖσθαι*». Ἐνώπιον τοῦ ἀπροσδοκῆτου τέλους τῆς ζωῆς ποῦ ἔρχεται «*ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί*», καλεῖ ἑαυτὸν ὁ τῆς Κρήτης Φωστήρ καὶ κάθε πονεμένην καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου τῆς ἀνασφαλείας διακατεχομένην ψυχὴν: «*Ἀνάνηψον*», λοιπόν, «*ἵνα φείσῃται σου Χριστὸς ὁ Θεός, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν*».

Ἡ Ὁρθόδοξος Πατερικὴ διδασκαλία καὶ

φωνή μᾶς καλεῖ, κατὰ τὸ ἐνώπιόν μας στάδιον, νὰ συναισθανθῶμεν ὁ καθείς «ποῖοι εἴμεθα, ποῦ εὐρισκόμεθα καὶ ποῦ ὑπάγομεν», ποῦ κατευθυνόμεθα δηλαδή. Νὰ αισθανθῶμεν τὸ μάταιον τοῦ προσκαίρου βίου καὶ νὰ μετανοήσωμεν δι' ὅσα «ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ, ἐν λόγοις ἢ ἐν ἔργοις, ἐν ἐπιτηδεύμασι καὶ πάσαις (ἡμῶν) ταῖς αἰσθήσεσιν» εἰργάσθημεν μέχρι τοῦδε ὄχι κατὰ τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸν νόμον τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀνανήψωμεν. Μόνον τότε θὰ εὐρωμεν ἔλεος καὶ χάριν καὶ θὰ μᾶς φεισθῇ ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροῦς καὶ τὰ κρύφια πάντα τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς λογισμοὺς γιγνώσκων Κύριος καὶ δὲν θὰ μᾶς καταλογίσῃ τοὺς ἀδίκους λογισμοὺς, οἱ ὁποῖοι ὀδηγοῦν εἰς μάταια καὶ ἀνώφελα ἔργα.

Ὁ ἐνώπιόν μας ἀγὼν συμποσοῦται εἰς τὴν **νήψιν** καὶ εἰς τὴν **ἀνανήψιν** μας, εἰς τὴν **μετανοίαν**. Διὰ τῆς μετανοίας, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τῆς καταστάσεώς μας δηλαδή, καὶ διὰ τῆς ἐξομολογήσεως, ἡ ζωὴ μας στεφανώνεται διὰ «τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, διὰ τῆς κοινωνίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ τοῦ πληρώματος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν». Ἡ **ἀνάνηψις** ταυτίζεται πρὸς τὴν **συνειδησιν** τοῦ μετανοοῦντος ἀνθρώπου (Πρβλ. Β' Κορ. α', 12 καὶ Ρωμ. β', 15). Ἡ **συνειδησις** εἶναι **δῶρον** τοῦ Θεοῦ.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Καλούμεθα οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ νὰ βιώσωμεν τὴν περίοδον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὡς χρόνον συνειδησιακῆς νήψεως καὶ ἀνανήψεως, ὡς στιγμὴν αἰωνιότητος τῆς Ὀρθοδόξου ταυτότητός μας. Δηλαδή, καλούμεθα νὰ ζήσωμεν καὶ νὰ συμβιώσωμεν μὲ τὸν Χριστόν. Νὰ ζήσωμεν ἐκκλησιαστικῶς καὶ πνευματικῶς. Διότι μόνον εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν ὑπάρχει ἡ δυνατότης νὰ ἀνανήψῃ ἡ συνειδησίς μας καὶ νὰ

ἀνέλθωμεν εἰς τὸν χώρον τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἀλανθάστων κριτηρίων πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ λύτρωσίν μας.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς εὐλογημένης ταύτης περιόδου, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπισκέπτονται πᾶσαν Ὀρθόδοξον Χριστιανὴν ψυχὴν κοπιῶσαν καὶ πεφορτισμένην καὶ ἀπαραμύθητον ὑπὸ τῶν ἀξιῶν καὶ ἡδονῶν καὶ ἀπολαύσεων τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ κόσμου τούτου, συμπορεύονται καὶ συμπροσεύχονται πρὸς τὸν «προσερχόμενον σφαγιασθῆναι καὶ δοθῆναι εἰς βρῶσιν τοῖς πιστοῖς Βασιλέα τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριον τῶν κυριευόντων»: Ἀξίωσον, Κύριε, πάντας τοὺς Ὀρθοδόξους πιστοὺς ἐν εἰρήνῃ καὶ συντριβῇ καρδίας νὰ διαπορευθοῦν τὴν ἱερὰν περίοδον καὶ τὸ ἀνοιγόμενον στάδιον, «χαριτῶν καὶ δυναμῶν ὅπως προφθάσωμεν, ἐκτελέσαντες τὸν δρόμον ἀνδρικῶς, τὴν κυρίαν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεώς Σου, καὶ ἐν χαρᾷ στεφανηφοροῦντες αὐτὴν ἀκαταπαύστως αἰνέσωμεν» (πρβλ. ποίημα κυρίου Θεοδώρου, Τριῶδιον).

Εὐλογοῦντες πατρικῶς ὑμᾶς, τέκνα ἀγαπητὰ καὶ πιστὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ ἡνωμένοι μαζί σας ἐν προσευχαῖς καὶ δεήσεσιν, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας τὴν δύναμιν τοῦ Τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ καὶ τὰς πρεσβείας τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τῶν ἁγίων Ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, ὥστε ἅπαντες ἀξίως τῆς κλήσεως ἡμῶν ὡς Ὀρθοδόξων νὰ πολιτευθῶμεν, καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τοιοῦτοτρόπως τῆς τρυφῆς καὶ τῆς δόξης τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, εἰς Ὅν τὸ κράτος καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ βιζ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΣΙΑΣ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λέρου, Καλύμνου & Ἀστυπαλαίας
κ. Παΐσιου

Αμπρή καί χαρμόσυνη πανήγυρη εορτάζει ἡ Ὁρθόδοξη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τήν πρώτη Κυριακή τῶν Νηστειῶν καί καλεῖ ἑμάς, τά παιδιά της, νά σπεύσουμε μέ ὕμνους καί πνευματικές ᾠδές νά δοξολογήσουμε τόν ἐν Τριάδι Θεῶ.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική, σήμερα μέ χρυσά καί λαμπρά φορέματα «περιβεβλημένη καί πεποικιλμένη», εορτάζει καί πανηγυρίζει τήν νίκη καί τόν θρίαμβό της κατά τῶν ποικιλιῶν ἐχθρῶν της. Οἱ ἐχθροί της πολλοί καί πολυώνυμοι, σκληροί, φοβεροί καί ἀνένδοτοι, κινούμενοι ἀπό φοβερό μίσος, θέλησαν νά ἐπιβάλλουν τίς πλάνες τους.

Ἡ Ἐκκλησία, ὅμως, στηριζομένη στήν ἀσάλευτο πέτρα τῆς πίστεως μέ τήν δύναμη καί τήν χάρη τοῦ αἰωνίου Ἰδρυτοῦ Της, τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, νίκησε καί θριάμβευσε καί μένει ἀσάλευτη καί ἀρραγής στό πέρασμα τῶν αἰῶνων.

«Ἐρχου καί ἴδε», ἄνθρωπε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἐσταυρωμένου καί Ἀναστημένου Ἰησοῦ δέν εἶναι ἀνθρώπινο κατασκευάσμα, δέν εἶναι ἔργο ἑνός ἢ πολλῶν ἀνθρώπων, ἀλλά εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ Πατρός, ὁ Ὅποιος δημιούργησε τόν κόσμον ἀπό τό μηδέν.

«Ἐρχου καί ἴδε» καί σύ ἀπό κοντά, ἄνθρωπε τῆς κάθε ἐποχῆς ὅτι, ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη

εἶναι ἀκατάλυτη, καί ὅταν οἱ ἄνθρωποι τήν πολεμοῦν μέ λύσσα, αὐτή νικά, ὑψώνεται καί διαδίδεται παντοῦ πρὸς δόξαν Θεοῦ Πατρός τῶν Φώτων.

«Ἐρχου καί ἴδε» καί ἐσύ, ἄνθρωπε αὐτῆς τῆς πεπολιτισμένης ἐποχῆς τῶν πολλαπλῶν ἐξελίξεων, ὅτι στήν Ὁρθόδοξη Πίστη διατηρεῖται πάντα καθαρῆ καί ἀνόθευτη ἡ Χριστιανική Ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἀνακαίνισε τήν ἀνθρωπότητα διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι «χθές καί σήμερα ὁ αὐτός καί εἰς τοὺς αἰῶνας».

Ὁ Κύριος τῆς Δόξης Χριστός ἔκλινε, ἀπό ἀπειρο ἀγάπη πρὸς τόν ἄνθρωπο τῆς κάθε ἐποχῆς,

ἐκουσίως οὐρανοῦς καί κατέβηκε στήν γῆ, «ὅτε ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου», καί δίδαξε τήν θεία καί ζωογόνο Του διδασκαλία καί ἔπαθε ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ὁ ἀπαθεὶς τήν θεότητα, διὰ τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Νά, λοιπόν, γιατί λέγει ὁ Φίλιππος στόν Ναθαναήλ: «ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καί οἱ προφῆται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν τόν υἱόν τοῦ Ἰωσήφ, τόν ἀπό Ναζαρέτ, καί εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθόν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος: ἔρχου καί ἴδε». Λόγια θεόπνευστα, λόγια αἰώνια, λόγια πού συγκλονίζουν κάθε ψυχὴ χριστιανοῦ Ὁρθοδόξου πού ζητᾷ νά βρεῖ τήν σω-

τηρία τῆς ψυχῆς του. Αὐτή ἡ λαμπάδα τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἔμεινε ἄσβεστη στό πέρασμα τῶν αἰῶνων, καί ἡ ὁποία φώτισε, ζωογόνησε, θέρμανε καί ἀναγέννησε γενιές καί γενιές Ἑλλήνων.

Αὐτή ἡ πίστη τῶν Πατέρων, ἡ νικήσασα τούς ποικιλώνυμους ἐχθρούς, πρέπει νά εἰσδύσει καί στίς καρδιές τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, νά τίς θερμάνει καί νά τίς ζωογονήσει ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Οἱ καιροί οὐ μενετοί.

Ἡ Χριστιανική θρησκεία καί συνάμα ἡ Ὁρθοδοξία, πού σήμερα πανηγυρίζει τήν νίκη καί τόν θρίαμβό της ἀπό τούς ποικιλώνυμους ἐχθρούς καί τήν ἀναστήλωση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, εἶναι συνδεδεμένη ἀδιαρρήκτως καί ἔχει συνταυτιστεῖ μετά τοῦ ἐνδό-

ξου καί πολυπαθοῦς Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τό Ἑλληνικό Ἔθνος κράτησε τήν Ἱερά τῆς Ὁρθοδοξίας αἱματοβαμμένη σημαία ἐπί αἰῶνες αἰῶνων ψηλά. Μακάριο ἀληθῶς τό Ἔθνος, τό ἐκλεκτό καί ἅγιο, γιά τήν ἀλήθεια τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, στόν ἐν τριάδι Θεῷ, τήν ὁποία ἀκραϊνή πίστη διατήρησε μέσα ἀπό μύριους διωγμούς καί πολλαπλῶν κακώσεων. «Μακάριο τό Ἔθνος», λέγει καί ὁ ὑπιδέτης ποιητής Δαυίδ, «οὐ ἐστὶ Κύριος ὁ Θεός, τό ὁποῖον ἐξελέξατο εἰς κληρονομία ἐαυτῶ». Ψαλμ. λβ,12.

Ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, χθές καί σήμερα, ὁ Αὐτός καί στούς αἰῶνες εἶναι Φῶς, Ζωή καί Ἀλήθεια. «Ἔρχου καί ἴδε», λέγει Φίλιππος στόν Ναθαναήλ. ☩

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΣΕ ΛΕΡΟ ΚΑΙ ΚΑΛΥΜΝΟ

ΑΡΧΗ ΤΡΙΩΔΙΟΥ*

Γραμμένος Ἀθανάσιος, Μεταπτυχιακός φοιτητής Θεολογίας Α.Π.Θ.

Μέ την παραβολή του Τελώνου και του Φαρισαίου αρχίζει μία καινούρια περίοδος του Ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Στό διάστημα αὐτό τῶν δέκα ἐβδομάδων ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νά προβοῦμε σέ μία πνευματική ἀνακαίνιση μέ σκοπό νά βιώσουμε ὅσο τό δυνατόν πιό ἀληθινά τό Πάθος καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ διαμόρφωση τῆς περιόδου αὐτῆς ἔγινε σιγά-σιγά μέσα στοὺς αἰῶνες, ἐνῶ ξεκίνησε ὡς ἀνάγκη νά ἐτοιμάσει ἡ πρώτη Ἐκκλησία τοὺς κατηχούμενους πού θά βάπτιζε τή νύχτα τοῦ Πάσχα. Αὐτός εἶναι καί ὁ χαρακτήρας τῶν ἀποστολικῶν καί εὐαγγελικῶν περικοπῶν τῆς περιόδου, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν μία ἀναλυτική κατήχηση, ἰδανική γιά τή μύηση καί τήν εἴσοδό τῶν νέων μελῶν στό ἐκκλησιαστικό σῶμα.

Ἀξίζει νά σημειωθεῖ πῶς τόν παλιό καιρό οἱ ἄνθρωποι δέ βαπτίζονταν ὅποτε ἤθελαν. Ἡ βάπτιση δέν ἀποτελοῦσε μία ἰδιωτική ὑπόθεση τῆς οἰκογένειας ὅπως σήμερα, ἀλλά μία ὑπόθεση τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ αὐτή εἶναι πού ἔχει τά «γεννητούρια». Ἡ Ἐκκλησία γιορτάζει βαπτίζοντας τά παιδιά της καί ὅλοι μαζί ὡς ἓνα σῶμα πανηγυρίζουμε τήν αὔξηση μας. Ἀντίθετη θεώρηση ἀποτελεῖ ἀλλοτρίωση τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος καί εἶναι λυπηρό αὐτό πού συμβαίνει σήμερα, δηλαδή καθένας νά νομίζει ὅτι μπορεῖ νά κάνει ὅ,τι θέλει, ὅπως θέλει καί ὅποτε θέλει.

* Τό κείμενο ἀποτελεῖ ἐπεξεργασία κηρύγματος πού ἐλέχθη τήν πρώτη Κυριακή τοῦ Τριωδίου τοῦ 2017, ἀπό τόν πατέρα Κωνσταντῖνο Πλευράκη, στόν Ἱ.Ν. Ἁγίου Μάρκου Θέρμης, τῆς Ἱ.Μ. Κασσανδρίας.

Ἐκεῖνος λοιπόν πού ἤθελε νά βαπτιστεῖ καί νά γίνει χριστιανός, ἐπί τρία ὀλόκληρα χρόνια ἦταν κατηχούμενος. Ἐρχόταν στήν ἐκκλησία μέ τόν ἀνάδοχο του ὁ ὁποῖος ἦταν ὑπεύθυνος καί γιά τήν πνευματική του πρόοδο. Οἱ κατηχούμενοι ἔμεναν στήν ἐκκλησία μόνο κατά τό πρῶτο μέρος τῆς θείας λειτουργίας, ἐνῶ ἀποχωροῦσαν μετά τήν ἀνάγνωση τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς καί μετά τήν σχετική ἐκφώνηση: «οἱ κατηχούμενοι προέλθετε».

Τά πρῶτα μηνύματα τῆς περιόδου τοῦ Τριωδίου τά ὁποῖα περνᾷ ἡ ἐκκλησία στοὺς πιστοὺς, βρίσκονται μέσα στά ἀναγνώσματα τῆς πρώτης Κυριακῆς.

Ἀρχικά στή γνωστή σέ ὄλους μας περικοπή τοῦ Τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου καί στό ἀπόσπασμα 3,10-15 τῆς Β΄ ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου πρὸς Τιμόθεον τό ὁποῖο θά φωτίσουμε παρακάτω. Ὁ Παῦλος ὄντας φυλακισμένος στή Ρώμη γράφει στόν Τιμόθεο τόν ὁποῖο ἔχει ἀφήσει ἀποστολικό ἔξαρχο στήν Ἔφεσο, λέγοντας του ἐν περιλήψει: «*παιδί μου Τιμόθεε τά εἶδες ὅλα τά παθήματα μου, εἶδες τή ζωή τοῦ χριστιανοῦ, εἶδες τοὺς διωγμούς πού ἔχω ὑποστεί, εἶσαι ὁμως ταυτόχρονα μάρτυρας τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπ' ὅλα αὐτά μέ λύτρωσε ὁ Κύριος*».

Μέ αὐτόν τόν τρόπο θέλει ἡ ἐκκλησία νά παρουσιάσει στούς ἀνθρώπους τή ζωή τῶν χριστιανῶν ἔτσι ὥστε νά μήν νομίσουν ὅτι πρόκειται γιά δρόμο στρωμένο μέ ροδοπέταλα. Ταυτόχρονα ὁμως θέλει νά προβάλλει καί τήν παντοδυναμία τοῦ Κυρίου καί ἀρχηγοῦ τῆς ζωῆς.

Μᾶς γνωστοποιεῖ ὅτι ὁ κόσμος ἀποτελεῖ ἐχθρικό περιβάλλον κι αὐτό γιατί πιστεύει ἄλλα πράγματα ἀπ' ὅ,τι ἐμεῖς. Πιστεύει ὅτι ἔχουν τήν δύναμη οἱ ἀνθρωποι νά ἀλλάξουν τήν ἀσχήμια τῆς κοινωνίας. Δέν ἀλλάζει ὁμως ἡ ἀνθρωπότητα μέ φιλοσοφικά καί πολιτικά συστήματα. Ὁ κόσμος ἀλλάζει μόνο ἂν ἀλλάξει ἡ ψυχή τοῦ καθενός ἀπό ἐμᾶς. Ἡ ὑπόθεση τῆς εἰρήνης καί τῆς εὐημερίας εἶναι θέμα σχέσεων τῶν ἀνθρώπων μέ τόν Θεό καί μεταξύ τους. Τό κακό λοιπόν ξεκινᾷ ἀπό μένα, ἐγώ πρέπει νά διορθώσω τόν ἑαυτό μου γιά νά ἀλλάξει ὁ κόσμος.

Συνεχίζοντας τοῦ λει: «*Ἐσύ ἀπό τήν παιδική σου ἡλικία γνωρίζεις τά ἱερά βιβλία τά ὁποῖα μποροῦν νά σέ καταστήσουν σοφό καί νά σέ ὀδηγήσουν στή σωτηρία διά τῆς πίστεως στόν Ἰησοῦ Χριστό*». Ἐδῶ λοιπόν κρύβεται τό πρῶτο μήνυμα τῆς ἡμέρας καί ταυτόχρονα τό μυστικό τῆς πνευματικῆς προόδου. Στή μελέτη τῶν ἱερῶν γραμμάτων, δηλαδή

τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ στή σωτηρία καί τή σχέση μέ τόν Χριστό, ἐνῶ εἶναι τόσο ἀπλή πού οἱ σοφοί τοῦ κόσμου τούτου τήν περιφρονοῦν.

Ἐπόμενο ἀγώνισμα τῆς περιόδου ἀποτελεῖ ἡ προσευχή καί ἡ κατάκτηση τῆς ταπεινώσεως, ἀρετές τίς ὁποῖες προβάλλει διαχρονικά ἡ περικοπή τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου. Ὡς πρὸς τήν προσευχή πρέπει νά παρατηρήσουμε πώς ὁ ναός ὡς ὁ κατεξοχὴν οἶκος προσευχῆς ἀπαιτεῖ τήν λογική καί ταυτόχρονα ὀλοκληρωτική παρουσία μας ψυχῆ τε καί σώματι. Ἄραγε προσευχομαστε οἱ χριστιανοί; κατανοοῦμε τί λέμε, τί διαβάζουμε καί τί ψάλλουμε; Ὁ ἱερέας εἶναι τό ὄργανο πού ἐκφράζει αὐτά πού ἔχουμε νά ποῦμε στόν Θεό καί ἂν αὐτά πού λει δέν γίνονται κατανοητά ἀπό τόν λαό καί δέν ἀποτελοῦν ἔκφραση τοῦ ἐκκλησιάσματος, δέν ἔχει κανέναν λόγο νά βρίσκεται ἐδῶ. Τήν ἴδια στιγμή ἐμεῖς ἔχουμε τήν ὑποχρέωση νά τά ἐπικυρώσουμε λέγοντας τό ἀμήν ἢ ψάλλοντας.

Αὐτή τήν περίοδο ἀδελφοί πρέπει νά γίνουμε ἕνα. Δέν πρέπει νά εἶμαστε ξένοι μεταξύ μας. Ὁ χριστιανός μέ τόν ἱερέα πρέπει νά ἔχει σχέση ἀγάπης καί κοινωνίας, εἰδάλλως ὁ ἱερεύς δέν διαφέρει σέ τίποτα ἀπό ἕναν ἀπλό δημόσιο ὑπάλληλο.

Ἄς εἶναι ἡ περίοδος αὐτή ὡς τό Πάσχα, **περίοδος μετανοίας, μελέτης, προσευχῆς καί προσεγγίσεως τοῦ ἐνός πρὸς τόν ἄλλο**. Αὐτές τίς ἡμέρες κατά τήν παράδοση τῆς ἐκκλησίας οἱ ἀνθρωποι μαζεύονται στά σπίτια καί τρῶνε ὅλοι μαζί μέ σκοπό νά συμφιλιωθοῦν, νά ξεχάσουν τίς πίκρες καί νά ἐτοιμαστοῦν γιά τό Πάσχα. Ἰδιαίτερα καλοῦν αὐτούς μέ τούς ὁποίους οἱ σχέσεις τους ἔχουν ψυχρανθεῖ. Σφίξτε τά χέρια λοιπόν ἀδερφοί, προσευχηθεῖτε δυνατά!

Καλό Τριῶδιο! 🍷

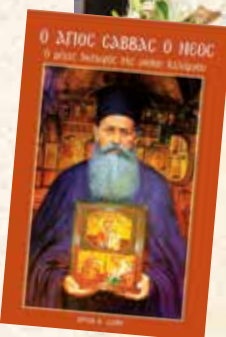

✦ ΙΕΡΑ ΑΠΟΔΗΜΙΑ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ ΚΑΛΥΜΝΙΟΥΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΕΣ (ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016)

✦ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

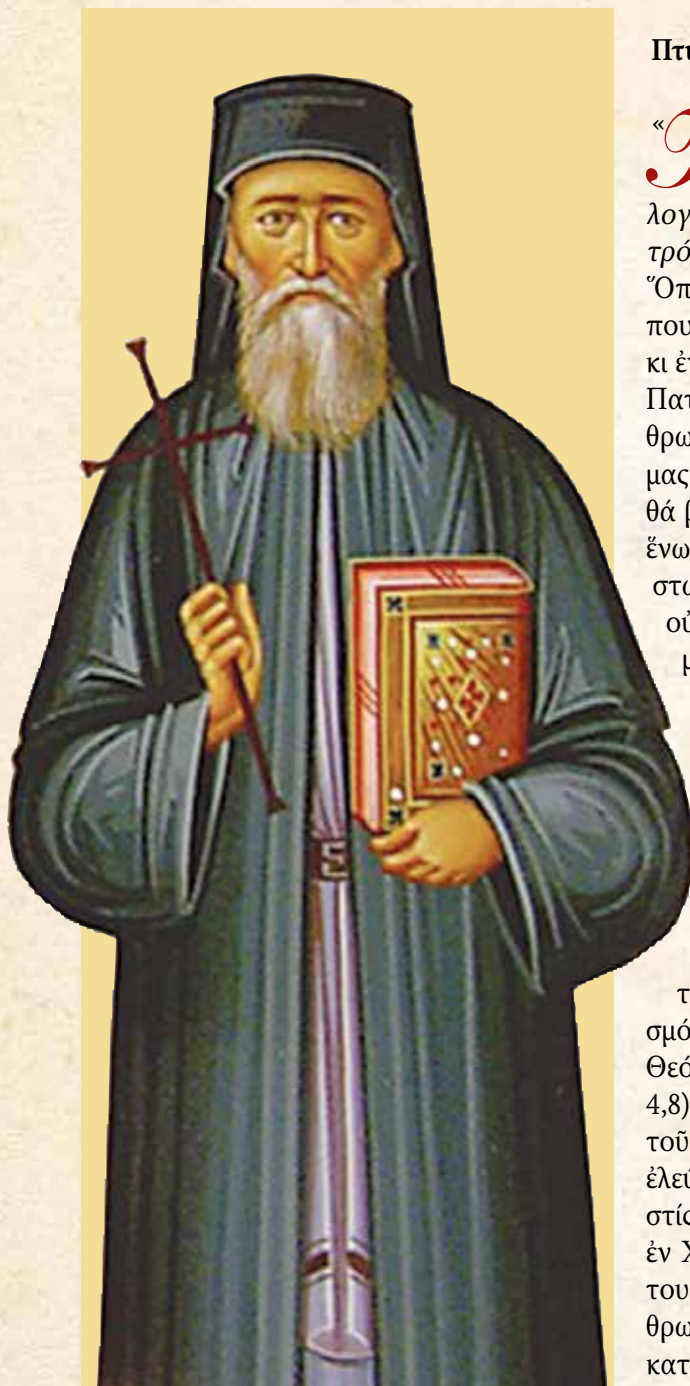
Ἀπό τήν παρουσίαση τοῦ νέου βιβλίου τοῦ Ἁγίου Σάββα στήν Κάλυμνο, μέ τίτλο: «ΑΓΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ Ο ΝΕΟΣ. Ὁ μέγας θησαυρός τῆς νήσου Καλύμνου».

Ἡ παρουσίαση ἔγινε ἀπό τήν συγγραφέα τοῦ βιβλίου Χρυσή Νικολάου Ζαΐρη, στήν κατάμεστη ἀπό κόσμο συνεδριακή αἴθουσα τοῦ Ἁγίου Σάββα.

Ο ΟΣΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ Ο ΕΝ ΚΑΛΥΜΝΩ ΚΑΙ Ο ΔΟΞΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Μακαρούνας Μιχάλης-Νικήτας,
Πτυχιούχος Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.

«*Π*ᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοί
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμο-
λογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πα-
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Μτ 10,32-33).
Ὅποιος ὁμολογήσει μπροστά στους ἀνθρώ-
πους ὅτι ἀνήκει σ' ἐμένα, θά τόν ἀναγνωρίσω
κι ἐγώ γιά δικόν μου μπροστά στόν οὐράνιο
Πατέρα μου. Ἐτσι μᾶς ὑποσχέθηκε ὁ Θεάν-
θρωπος Ἰησοῦς, ὁ Κύριός μας καί ὁ Θεός
μας. Αὐτούς, δηλαδή, πού θά βαδίζουν καί
θά βιώνουν τήν ἐν Χριστῷ ζωή, πού εἶναι ἡ
ἔνωση μέ τόν Τριαδικό Θεό μέσω τῶν ἀκτί-
στων ἐνεργειῶν Του, θά τοὺς δοξάσει στήν
οὐράνια Βασιλεία Του. Θά μαρτυρήσει γιά
μᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ Πατέρα Του. Αὕτη
εἶναι ἡ κατά Θεόν δόξα, ἡ ὁποία εἶναι
ἡ μοναδική πού ὠφελεῖ τόν ἄνθρωπο,
τόν σώζει καί τόν καθιστᾷ πραγματικά
ἐλεύθερο, ὄχι γιά μερικά χρόνια, οὔτε
μόνο γι' αὐτή τήν ζωή, ἀλλά αἰώνια.

Αὕτη ἡ κατάσταση δέν εἶναι ἐπί-
τευγμα τοῦ ἀνθρώπου ἀλλά ἀγαπη-
τική δωρεά τοῦ Θεοῦ. Ὅποιος βιώνει
τήν τέλεια ἀγάπη - πού στόν Χριστιανι-
σμό εἶναι πρόσωπο καί εἶναι ὁ Τριαδικός
Θεός, καθώς «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν» (Α΄ Ἰω
4,8) - ἀποκτᾷ σαφή αἴσθηση τῶν δωρεῶν
τοῦ Θεοῦ, γίνεται τέκνο Του καί πραγματικά
ἐλεύθερος. Ὅ,τιδήποτε ἔχει, δέν τό ἀποδίδει
στός δυνατότητές του, ἀλλά ὄντας ταπεινός
ἐν Χριστῷ, ἀποδίδει ὅλα τά κατορθώματά
του στόν Δημιουργό του. Ὁ θεούμενος ἄν-
θρωπος δέν καυχῆται γιά τίς ἀρετές καί τά
κατορθώματά του. Κάθε ἀρετή ἢ ἔργο του

εἶναι καρπός τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ πού ὑπάρχει καί ἐνεργεῖ μέσα του.

Ἐναν τέτοιο, κατά Θεόν δοξασμένο ἄνθρωπο, ἐορτάζει καί τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία μας κάθε χρόνο τήν Ἐ' Κυριακή τῶν Νηστειῶν τῆς Μεγάλης Σαρακοστής, δύο ἐβδομάδες πρὶν τό Ἅγιο Πάσχα. Εἶναι ὁ Ὅσιος Σάββας ὁ Νέος ὁ ἐν Καλύμνῳ, ὁ ὁποῖος ἀσκήθηκε καί ἀγάπησε μέ ὅλη τήν ὑπαρξή του τόν Χριστό. Σημεῖο ἀναφορᾶς τῆς καθημερινότητάς του ἦταν ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς. Οἱ μεγάλοι ἀγῶνες του ἔναντι τῶν παθῶν καί τῶν δαιμονικῶν ἐπιθέσεων ἦταν ἡ αἰτία ἐκζήτησης τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ γιά ἐνδυνάμωση στόν δύσκολο δρόμο, τή στενή καί τεθλιμμένη ὁδὸ πού εἶναι μὲν δύσβατη ἀλλὰ στό τέλος τῆς ὑπάρχει μιά νέα ἀρχή. Αὐτὴ ἡ ἀρχή, ὅμως, ἔχει ἕνα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό πού δέν θά τό συναντήσῃ ὁ ἄνθρωπος πουθενά ἄλλοῦ. Σημαίνεται τότε ἡ ἀπαρχὴ τῆς δόξας, τό στεφάνωμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τόν Χριστό, καθὼς ὁ ἴδιος μᾶς προσκάλεσε στήν ἀνείπωτη λαμπρότητα βεβαιώνοντας: *«Εὖ, δοῦλε, ἀγαθέ καί πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰ τοῦ Κυρίου σου»* (Μτ 25,21).

Τὴν ὄντως χαρὰ βίωνε καί ὁ Ὅσιος Σάββας, ἥδη ἀπ' αὐτὴν τὴν πρόσκαιρη ζωὴ. Καί αὐτὴ ἡ οὐράνια χαρὰ πού ἐνιωθε νά διαπερνᾷ τὴν ὑπαρξή του, ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς θερμῆς καί ζωντανῆς πίστεως του στόν Χριστό, ἡ ὁποία ὅμως ἦταν ἔμπρακτη καί δέν περιοριζόταν σέ λεκτικὲς ἐκφράσεις ἢ παροδικὰ ξεσπάσματα μιᾶς χλιαρῆς πίστεως, ὅπως δυστυχῶς βλέπουμε νά συμβαίνει σήμερα στή ζωὴ πολλῶν ἀπὸ ἐμᾶς.

Ὁ ἅγιος Σάββας δοξάσθηκε ἀπὸ τόν Θεό, γιὰτὴν ἐμπιστεύτηκε ὅλη τὴν ζωὴ του στήν πρόνοια τῆς Τριαδικῆς Ἀγάπης. Τόν ἀξίωσε ὁ Θεός, τόσο στήν ἐπίγεια ζωὴ ὅσο καί μετὰ τὴν ὁσία κοίμησή του στήν θεοσεβῆ νῆσο Κάλυμνο, νά γίνῃ φωτεινός φάρος τῆς ἐν

Χριστῷ ζωῆς καί νά φωτίζει ὅλους τοὺς χριστιανούς καί ιδιαίτερα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῶν Καλυμνίων, στόν πνευματικὸ τους ἀγῶνα, δίνοντας τους παρηγοριά καί δύναμη, ὥστε νά συνεχίζουν τόν καλὸ ἀγῶνα στίς ποικίλες καθημερινές δυσκολίες μέ τίς ὁποῖες ἔρχεται ἀντιμέτωπος ὁ κάθε πιστός.

Ὁ δοξασμὸς τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι μιὰ ἰδέα ἢ ἀφηρημένη ἔννοια ἀλλὰ μιὰ πραγματικότητα. Τρανταχτὴ ἀπόδειξη εἶναι τό χαριτόβρυτο ἄφθαρτο λείψανο τοῦ Ὁσίου Σάββα πού φυλάσσεται στήν Ἱερά Μονὴ τῶν Ἁγίων Πάντων στήν Κάλυμνο. Πλήθος πιστῶν ἀπὸ τίς τέσσερις γωνιές τῆς χώρας καί κυρίως ἀπὸ τὰ ὄμορφα Δωδεκάνησα προσέρχονται ὅλο τὸν χρόνο καί κυρίως τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης του, γιά νά ἀσπαστοῦν τό τίμιο λείψανό του ἀλλὰ καί νά μετάσχουν στή χαρὰ γιά τὴ δόξα τοῦ ταπεινοῦ μοναχοῦ Σάββα, δόξα δωρημένη ἀπὸ τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, τόν ὁποῖο τόσο πολὺ ἀγάπησε στήν ἐπί γῆς παρουσία του.

Τό ἴδιο συμβαίνει μέ ὅλους τοὺς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Τὰ θεῖα αὐτὰ σκευὴ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, πού μέ ὅλη τὴν ὑπαρξή τους, τοὺς λόγους καί τὰ ἔργα τους δόξασαν τόν Τριαδικὸ Θεό, θά ἀπολαύουν τοῦ δοξασμοῦ Του στοὺς ἀτελεύτητους αἰῶνες. Γενόμενοι μέτοχοι τῆς ἄκτιστης θεοποιῦ χάριτος ἐλευθερώνονται ἀπὸ τοὺς περιορισμούς τοῦ χώρου καί τοῦ χρόνου. Γίνονται ἄναρχοι καί ἀτελεύτητοι, ἐπειδὴ ζοῦν μέ τόν ἄναρχο καί ἀτελεύτητο Θεό.

Κλείνοντας θά παραθέσουμε ἕνα λόγιο τοῦ ἁγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς τό ὁποῖο συνοψίζει καί τό περιεχόμενο τοῦ ἄρθρου μας *«Ὅλοι ὅσοι δοξάζονται ἀπὸ τόν κόσμον χάνονται μαζί του, ἐκεῖνοι ὅμως οἱ ὁποῖοι δοξάζονται ἀπὸ τόν Χριστό, σώζονται διὰ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ δόξα τοῦ κόσμου εἶναι θάνατος, ἐνῶ ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ζωὴ, ζωὴ αἰώνια καί ἀθάνατη»*. ❧

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ:

ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ ΣΤΟΝ ΠΑΤΡΟΚΟΣΜΑ ΤΟΝ ΔΙΤΩΛΟ

Καγγελάρης Αντώνιος,
Θεολόγος, Μεταπτυχιακός φοιτητής Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.

(Β' Μέρος)

Στόν τέταρτο λόγο, ὁ Χρυσόστομος κάνει ἀναφορά στίς χειροτονίες, οἱ ὁποῖες δέν θά πρέπει νά γίνονται ἐσπευσμένα καθώς αὐτό θά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα οἱ χειροτονουῦντες νά γίνονται μέτοχοι ξένων ἁμαρτιῶν.

Ὁ ὑποψήφιος θά πρέπει νά ἐξετάζεται ἀπό τοὺς ἐκλεκτοὺς του, ἀλλά πρῶτα καί καλύτερα ἀπό τόν ἴδιο του τόν ἑαυτό. Ἄν νιώσει, λοιπόν, ἀνάξιος δέν θά πρέπει νά δεχθεῖ τήν Ἱεροσύνη ἀκόμη κι ἂν πιέζεται καί ὅταν νιώσει ἔτοιμος νά τό πράξει.

Ἐπιπροσθέτως, τονίζει μέ θέρμη ὅτι ἡ μοναδική θεραπεία γιά τόν λαό εἶναι ἡ διδασκαλία διά λόγου. Ἱεροσύνη ἄνευ διδασκαλίας δέν νοεῖται. Γιά αὐτό καί πολλές φορές ὁ Ἐπισκοπικός θρόνος λέγεται καί Διδασκαλικός θρόνος. Ὁ λόγος τοῦ λαοῦ σύμφωνα μέ τόν Ἱεράρχη μας θά πρέπει νά κατοικεῖ πλούσιος μέσα στό ποῖμνιο. Ὁ Ποιμένας θά πρέπει νά εἶναι ἄμempτος σάν πόλη πού εἶναι περικυκλωμένη μέ τείχη, μαχόμενος ὅλες τίς αἰρετικές ὁμάδες καί ὀρθοτομῶν τόν Λόγο τῆς

Ἀληθείας. Γιά νά τά ἐπιτύχει αὐτά θά πρέπει νά ἔχει δύναμη στόν λόγο του. Καί ἡ ἔλλειψη τῆς, βέβαια, μπορεῖ νά ἀναπληρωθεῖ μέσα ἀπό τά ἔργα του. Ἔτσι ὁ συνδυασμός λόγου καί ἔργων φτάνει στήν τέλεια οἰκοδομή¹.

Στόν ἀμέσως ἐπόμενο λόγο, τόν πέμπτο, ὁ Ἱερός Ἀνήρ δίνει ἐμφαση καί πάλι στή δυναμική πού ἔχουν οἱ διαλέξεις τοῦ Ἐπισκόπου μέ τόν λαό του. Ὁ χρόνος ἀλλά καί ὁ κόπος πού θά πρέπει νά ἀφιερῶναι γιά αὐτές θά πρέπει νά εἶναι μέγανος καί ἡ προετοιμασία του γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τοῦ

ποιμνίου του μακρά. Ἡ ρητορική δέν εἶναι ἀπόλυτα φυσικό χάρισμα ἀλλά καρπός μαθητείας πάνω στή Γραφή καί τήν ἐγκυκλοπαιδική γνώση. Ἄν κάποτε φτάσει σέ ὄριμα στάδια ρητορείας θά πρέπει νά περιφρονησε τοὺς ἐπαίνους καί τή ζηλοτυπία. Καί ἂν κάποιος ὑφιστάμενός του εἶναι καλύτερος στή

1. Ἰωάννου Χρυσοστόμου ἅπαντα τά ἔργα 28, Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιμ. Π. Χρήστου, ἐκδ. «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσ/νίκη 1978, σελ. 190-237.

ρηγορεία δέν θά πρέπει νά τοῦ δείχνει τόν φθόνο ἀλλά ἀγάπη².

Στόν Ἐκτο καί τελευταῖο λόγο, κυρίαρχη ἰδέα εἶναι αὐτή τῆς εὐθύνης τοῦ Ἱερέα ὄλων τῶν ψυχῶν πού τοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Κύριος καί στήν παρούσα ἀλλά καί στή μέλλουσα ζωή. Πρέπει νά μεριμνήσει γιά ὄλο τό Ποίμνιο του μαθαίνοντας ὄλες τίς βιοτικές ὑποθέσεις του καί συγχρόνως παραμένοντας μακριά ἀπό αὐτές. Κρατώντας πιό καθαρή τήν ψυχή του καί ἀπό αὐτή τοῦ Ἀγγέλου καί νεκρώνοντας τίς αἰσθήσεις του, καταφέρνει νά σωθεῖ ἀλλά καί νά σώσει. Τό ἔργο του φαντάζει δυσκολότερο καί ἀπό αὐτό τῶν μοναχῶν καθώς οἱ δεῦτεροι ἂν καταφέρουν νά ἀντιμετωπίσουν τίς βιοτικές μέριμνες, καταφέρνουν τή σωτηρία.

Τέλος, τονίζει ὅτι αὐτός πού θά μπορέσει μέσα ἀπό τήν συναναστροφή του μέ τά ἐγκόσμια νά διατηρήσει τήν καθαρότητα, τήν ἀγιότητα, τήν καρτερία καί ὄλες γενικά τίς μοναχικές ἀρετές εἶναι πολύ πιό ἀξιος ἀπό κάποιον πού ζεῖ στήν ἔρημο³.

Στό ἴδιο μῆκος κύματος κινεῖται καί ὁ Μεγάλος αὐτός Φωτιστής, κατά τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, Ἰσαπόστολος ἀλλά καί Νεομάρτυρας Κοσμάς ὁ Αἰτωλός. Μέσα ἀπό τίς Διδαχές του ἀλλά καί τήν αὐτοβιογραφία του φανερώνεται ὁ χαρακτήρας του. Ἐχοντας ἀποστολικό ὑπόβαθρο γίνεται κήρυκας γνήσιος, τοῦ

Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἀλλά καί «μμητῆς τῶν Ἀποστόλων», ὅπως χαρακτηριστικά ὑπερτονίζεται στήν ἀσματική του ἀκολουθία. Ἐμμεσα ἢ ἄμεσα πάντοτε ἀπευθύνεται σέ ὑποψήφιους ἢ «ἐν ἐνεργείᾳ» μοναχούς καί κληρικούς κάνοντας πάντα συστάσεις γιά τό πῶς θά πρέπει νά εἶναι στή βιωτή τους.

Προσπαθώντας νά ἀπαριθμήσουμε τίς συστάσεις αὐτές πρώτη ἀναφορά θά πρέπει νά κάνουμε στήν ἀνάδειξη τῆς πραγματικῆς μοναχικῆς ζωῆς ὅπως αὐτή ἐντοπίζεται στίς Διδαχές τοῦ Ἁγίου. Ὁ σωστός μοναχός ἀπαρνέεται τήν ἀνάπαυση καί τή δόξα καί στρέφεται στήν προσευχή καί στόν κάματο

του γήινου κορμιοῦ τοῦ ἐνῶ ζεῖ μέσα στό μοναστήρι του ἐν τελείᾳ ὑπακοή καί καθοδήγηση τοῦ Ἡγουμένου του. Ρωτώντας μάλιστα πρὸς τό πλῆθος πού δίδασκε, ἂν παρεβρισκόταν κάποιος μοναχός, τόν στέλνει πίσω στό μοναστήρι του καθώς μόνο ἐκεῖ θά μπορέσει νά σωθεῖ.

Στό σημεῖο αὐτό βέβαια, θά μπορούσε κάποιος νά τόν κατηγορήσει λέγοντας ὅτι καί ὁ ἴδιος ὄντας

μοναχός, δέν μπορεῖ νά ἐγκαταλείψει τό μοναστήρι του, ἐντούτοις ὁμως τό κάνει. Ὁ ἴδιος ὁμως δικαιολογώντας τόν ἑαυτό του λέει: «Καί ἐγώ, ἀδελφοί μου, κακά τό κάμνω, μά, ἐπειδή τό γένος μας ἔπεσε εἰς ἀμάθειαν, εἶπα: Ἄς χάσῃ ὁ Χριστός μου ἐμένα, ἕνα πρόβατον, καί ἄς κερδίσῃ τά ἄλλα. Ἴσως ἢ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ καί ἡ εὐχή σας σώσῃ κι ἐμένα»⁴.

2. Ἰωάννου Χρυσοστόμου ἅπαντα τά ἔργα 28, ὁ.π., σελ. 238-257.

3. Ἰωάννου Χρυσοστόμου ἅπαντα τά ἔργα 28, ὁ.π., σελ. 258-309.

4. Ἰωαν. Μενούου, Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ Διδαχές, σελ. 200, ἐκδ. Τήνος, 1972

Νοιάζεται λοιπόν πρώτα για τή σωτηρία του πληρώματος τῆς ἐκκλησίας καί ἔπειτα για τή δική του. Στηριζόμενος πάνω στό εὐαγγελικό χωρίο «μηδεὶς τό ἑαυτοῦ ζητήτω, ἀλλά τό τοῦ ἑτέρου ἕκαστος»⁵ καί ἀφοῦ πρώτα συμβουλευθεῖ πνευματικούς, ἀρχιερεῖς καί πατριάρχες, ἐξασφαλίζοντας τή σύμφωνη γνώμη τους ἐξέρχεται ἀπό τό μοναστήρι τῆς μετανοίας του για νά διδάξει τόν λαό.

Συνεχίζοντας, ὁ Ἅγιος Κοσμάς δίδει συμβουλές στούς λαϊκοὺς οἱ ὁποῖοι ἔχουν τή Θεία κλίση καί πρόκειται στό μέλλον νά ἱερωθοῦν. Καί πρώτα ἀπό ὅλα ἀναφέρει τίς ἡλικίες κατά τίς ὁποῖες θά πρέπει νά ἀποκτοῦνται τά ἱερατικά ἀξιώματα: «Λέγω..διὰ ἑσένα παιδί μου.. νά γίνεσαι δεκαοκτώ χρονῶν ἀναγνώστης, εἴκοσι ὑποδιάκονος, εἰκοσιπέντε διάκονος καί τριάντα ἱερέας»⁶. Ἡλικίες πού συμπίπτουν ἀκριβῶς μέ τήν ἱερά παράδοσή μας ἀλλά καί στούς Ἱερούς Κανόνες πού συνέγραψε στό Πηδάλιο ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης. Ἐπιπλέον, μεγάλο ρόλο για τήν ἀνάδειξη ἑνός σωστοῦ ἱερωμένου διαδραματίζει καί ἡ παιδεία τήν ὁποία καί πρέπει νά κατέχουν. Ὁ Ἱερέας θά πρέπει ἄν εἶναι ἐγγράμματος καθὼς μόνο ἔτσι θά μπορέσει νά ἐξηγήσει τά βαθύτερα νοήματα τῶν Ἱερῶν Κειμένων ἀλλά καί νά τελοῦν τή διακονία τοῦ λόγου, ἤτοι τό κήρυγμα, κύριο συστατικό τῆς Θείας Λειτουργίας καθὼς μέσου αὐτοῦ μεταλαμπαδεύεται ὁλόκληρη ἡ πίστη στόν λαό.

Ἀκόμη, ὁ Ἅγιος προτρέπει τούς πιστοὺς νά δείχνουν τόν ἀπαραίτητο σεβασμό στούς ἱερεῖς καθότι εἶναι αὐτοὶ πού μεσιτεύουν στόν Θεό για τίς ψυχές ἀλλά καί τίς ζωές τους. Σύμφωνα μέ τόν Πατροκοσμᾶ εἶναι ἀνώτεροι ἀπό τούς Βασιλεῖς, ἀκόμη καί ἀπό τούς Ἀγγέλους γιατί προσεύχονται στόν Θεό

για τόν ἄνθρωπο ἐνῶ ἐπιτελοῦν καί τά ἱερά Μυστήρια, ἀπαραίτητα για τήν εἰσαγωγή τῶν πιστῶν στή μέλλουσα ζωή. Μποροῦν νά λύνουν καί νά δένουν ἁμαρτίες μέσω τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως, ἐνῶ πρέπει νά χαίρονται γιατί μπαίνουν στό Ἅγιο Βῆμα, πού ἀποτελεῖ τόν Θρόνον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἐν ὀλίγοις εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ καί γι' αὐτό θά πρέπει νά νιώθουν φόβο Θεοῦ καθόλη τή βιωτή τους.

Τέλος, εἰδική ἀναφορά κάνει καί στό πῶς θά πρέπει νά φέρονται οἱ Ἱερεῖς. Ἀρχικά, ὑπογραμμίζει τό γεγονός τοῦ χρηματισμοῦ τῶν Ἱερέων. Ἡ συμφωνία ἦταν ἕνα πρόβλημα πού μάστιζε ἀνέκαθεν τό ἐκκλησιαστικό περιβάλλον. Ὁ Ἅγιός μας μέ τήν ἀπλότητα πού τόν διακατέχει ἀλλά καί τό βιβλικό ὑπόβαθρο πάνω στό ὁποῖο κινεῖται τούς προτρέπει νά ἐπιτελοῦν τά μυστήρια χωρίς νά δέχονται ἢ νά ζητοῦν χρήματα κατά τό «*δωρεάν ἐλάβετε, δωρεάν δώτε*»⁷. Ἐπιπλέον, συμβουλές παραδίδει καί για τελετουργικά θέματα. Συγκεκριμένα, θέτει τό θέμα τίς ἀνάγνωσης τῶν εὐχῶν στά Ἱερά Μυστήρια καί ἀναφέρει ὅτι θά πρέπει νά λέγονται ἐκφώνως ἔτσι ὥστε νά μήν συζητοῦν οἱ πιστοὶ μεταξύ τους γεγονός διαχρονικό μέχρι στίς μέρες μας.

Κλείνοντας, λοιπόν, θέλουμε νά καταστήσουμε σαφές ὅτι ἡ Ἱεροσύνη ἀποτελοῦσε, ἀποτελεῖ καί θά ἀποτελεῖ πάντα μυστήριο καί μάλιστα θυσιαστικοῦ χαρακτήρα. Ὁ Ἱερέας εἴτε προέρχεται ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, εἴτε τοῦ Πατροκοσμᾶ, εἴτε τή σημερινή, θά πρέπει νά δίνει ἑαυτόν για τίς ἀνάγκες τοῦ Ποιμνίου του. Θά πρέπει νά κουβαλήσει τόν σταυρό, ὄχι μόνο τόν δικό του ἀλλά καί ὀλάκαιρου τοῦ ἐμπιστευθέντος Ποιμνίου καί νά τούς «συμπαρασύρει» ὅλους στήν αἰώνια Ζωή καθὼς στά δικά του χέρια βρίσκεται ἡ σωτηρία.

5. Α' Κορ. 10,24

6. Ἰωαν. Μενοῦνου, *Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ Διδαχῆς*, σελ. 280, ἐκδ. Τήνος, 1972

7. Ματθ. 10,8.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΓΟΝΕΩΝ

Στά πλαίσια τών δραστηριοτήτων τής Σχολής Γονέων και μέ πρωτοβουλίες του Μητροπολίτου μας, έλαβαν χώρα οί εξής όμιλίες και διαλέξεις:

Κυριακή 16 'Οκτωβρίου 2016, όμιλία από τον Όμ. Καθηγητή Παιδαγωγικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Γεώργιο Κρουσταλάκη, πνευματικό παιδί του Άγιου Πορφυρίου, μέ επίκαιρο θέμα: «*Ό Άγιος Πορφύριος και ή σημερινή οικογένεια*».

Κυριακή 30 'Οκτωβρίου 2016, όμιλία από τον Σεβ. Μητροπολίτη Λεμεσοῦ κ. Άθανάσιο, μέ επίκαιρο θέμα για τήν οικογένεια.

Κυριακή 27 Νοεμβρίου 2016, όμιλία από τον κ. Θεολόγο Κουμουνοῦρο, θεολόγο - εκπαιδευτικό, μέ θέμα: «*Πώς θά αναθρέψω τό παιδί μου για νά έξελιχθεῖ σέ ολοκληρωμένη προσωπικότητα*».

Κυριακή 18 Δεκεμβρίου 2016, όμιλία από τον πρωτοπρεσβύτερο π. Άντώνιο Καλλιγέρη, υπεύθυνο γάμου και οικογένειας τής Ίερās Άρχιεπισκοπής Άθηνών, μέ θέμα: «*Τό Μυστήριο του Γάμου: ένας ξεχασμένος δρόμος διαγωγής*».

Κυριακή 22 Ίανουαρίου 2017, όμιλία από τον πρωτοπρεσβύτερο π. Βασίλειο Τσιμούρη, υπεύθυνο του τηλεφωνικού κέντρου άμεσης ψυχικής και πνευματικής στήριξης τής Ίερās Μητροπόλεως Πειραιώς επί 24ώρου βάσεως, παρουσιαστή τής έκπομπής «*Μαζί μέ τούς γονεῖς*» στον ραδιοφωνικό σταθμό τής Πειραιϊκής Έκκλησίας, μέ θέμα: «*Η υπέρβαση τών δυσκολιών στην οικογένεια*».

Κυριακή 12 Φεβρουαρίου 2017, όμιλία από τον πανοσιολογιώτατο άρχιμ. π. Άνδρέα Κονάνο, μέ θέμα: «*Η έλπίδα του πιστού*».

Τετάρτη 22 Φεβρουαρίου 2017, όμιλία μέ τήν συνεργασία του ΔΙΕΚ Νοσηλευτικής και Τραυματολογίας Λέρου και του Συλλόγου Αίμοδοτών Λέρου «*Η ΖΩΗ*», μέ θέμα: «*Πρώτες Βοήθειες*» και «*Δωρεά μυελού τών όστών*». Όμιλήτριες και όμιλητές ήταν οί κ.κ. Γκουγκουλοπούλου Ειρήνη και Κυπραίου Χρυσοβαλάντω, Καθηγήτριες του ΔΙΕΚ Νοσηλευτικής και Τραυματολογίας Λέρου, πιστοποιημένες διασώστριες, και ό κ. Βάρνας Άδαμάντιος, πρόεδρος του Συλλόγου Αίμοδοτών Λέρου «*Η ΖΩΗ*».

Φωτοστιγμές από τίς δραστηριότητες τής Σχολής Γονέων τής Μητροπόλεως σέ Λέρο και Κάλυμνο.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΝΗΣΤΕΙΕΣ - ΓΙΑΤΙ ΝΗΣΤΕΥΟΥΜΕ

Ἐπιμέλεια κειμένου:

Ἐνορία Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ «Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου» Λέρου

Δύο λόγια γιά τήν νηστεία

Ἡ νηστεία εἶναι ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρώτη καί ἡ πῖο παλιά ἀπό ὅλες. Τήν ἔδωσε στούς πρωτοπλάστους μέσα στόν παράδεισο γιά νά μπορέσουν νά ἐξασκηθοῦν στήν ἐγκράτεια ἕως ὅτου μέ τήν ἄσκηση, νά ωριμάσουν πνευματικά. Αὐτοί ὅμως μέ τήν σύσταση τοῦ διαβόλου καί τήν κακή χρήση τῆς δικῆς τους ἐλευθερίας παράκουσαν τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ καί ἐκδιώχθηκαν ἀπό τόν Παράδεισο, οὐσιαστικά δηλαδή ἀπομακρύνθηκαν ἀπό τόν Θεό καί διαταράχθηκαν οἱ σχέσεις τους μαζί Του.

Ἡ νηστεία ἔκτοτε θεωρεῖται βασικό «έργα-λεῖο» στήν καταπολέμηση τοῦ διαβόλου καί τοῦ κακοῦ ἑαυτοῦ μας ... Ὁ Χριστός μας ἀναφερόμενος στόν πόλεμο ἐνάντια στόν διάβολο, τόνισε ἀκόμη περισσότερο τήν ἀξία τῆς νηστείας. Εἶπε: «Τοῦτο τό γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰμή ἐν προσευχῇ καί νηστεία» (Ματθ. ιστ' 21). Δηλαδή μέ τή νηστεία πολεμάμε τόν διάβολο καί νικάμε τίς πονηρίες του καί ἐπίσης γίνεται εὐαίσθητη ἡ ἀνθρώπινή μας φύση στήν ἀγάπη Του καί στή χάρη Του.

Δέν μποροῦμε νά λεγόμεστε Χριστιανοί καί νά λέμε ὅτι ἀγαπήσαμε τόν Χριστό, ὅταν δέν τηροῦμε τίς ἐντολές Του... καί μάλιστα τήν πρώτη ἀπό ὅλες. Ἡ νηστεία πού προηγεῖται τῶν μεγάλων ἑορτῶν μᾶς βοηθαίει ἀκόμη γιά νά ζήσουμε καί νά βιώσουμε στήν ὕπαρξη μας τό γεγονός τῆς κάθε ἑορτῆς.

Μήν ξεχνᾶμε ἐπίσης πώς μαζί μέ τήν νηστεία τῶν τροφῶν πρέπει νά φροντίζουμε καί γιά τήν νηστεία τῶν παθῶν μας. Σέ πολλούς ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας μας καθώς καί στήν

Πατερική πρακτική θεωρεῖται ὀλοκληρωμένη ἡ νηστεία μας μόνο ὅταν φροντίζουμε ἀπαραίτητα καί γιά τά δύο καί τήν νηστεία τῶν τροφῶν καί τήν νηστεία τῶν παθῶν, φροντίζουμε δηλαδή νά ἀπομακρυνόμαστε ἀπό κάθε τί πού λερώνει τό σῶμα μας ἀλλά καί τήν ψυχή μας καί τήν κρατᾶ δεσμευμένη στά γήινα καί φθαρτά.

Ἄς δοῦμε δυό χαρακτηριστικούς λόγους τῶν ἁγίων Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καί τοῦ ὁσίου Ἡλίου γιά τήν πραγματική νηστεία.

Λέει ὁ Ἅγιος Βασίλειος:

«Μήν περιορίζεις ὅμως τό καλό τῆς νηστείας μόνο στήν ἀποχή ἀπό τό φαγητό. Γιατί πραγματική νηστεία εἶναι μόνο νά μήν κάνεις τίποτε ἄδικο. «Νά λύνεις κάθε δεσμό ἀδικίας». Συγχώρησε τόν πλησίον σου γιά τό κακό πού σοῦ ἔκανε καί ξέχασε αὐτά πού σοῦ χρωστάει.

«Ἡ νηστεία σας νά εἶναι καθαρῆ ἀπό δικαστικές πράξεις καί προστριβές. Κρέας δέν τρῶς, ἀλλά κατασπαράξεις τόν ἀδελφό σου. Νηστεύεις τό κρασί, ἀλλά εἶσαι σπάταλος στίς ἀδικίες. Περιμένεις νά ἔρθει τό βράδυ γιά νά φᾶς, ἀλλά ξοδεύεις ὅλη τήν ἡμέρα σου στά δικαστήρια. Ἄλλοίμονο σέ κείνους πού δέν μεθᾶνε ἀπό κρασί, ἀλλά ἀπό τίς ἀδικίες. Καμία συμβουλή δέν μπορεῖ νά ἀγγίξει τόσο τήν ψυχή τοῦ λαίμαργου καί νά τόν ἀλλάξει, ὅσο μιᾶ τυχαία μόνο συνάντηση μέ τόν ἐγκρατῆ. Καί μοῦ φαίνεται πώς αὐτό σημαίνει νά τρῶς καί νά πίνεις μέ τέτοιο τρόπο πού νά ἀποτελεῖ τιμῆ γιά τόν Θεό, ὥστε ἀκόμα καί στό τραπέζι νά λάμπει ἡ ζωή μας σάν ἓνα καλό ἔργο, καί νά δοξάζεται ὁ οὐράνιος Πατέρας μας».

Λέει ὁ ὅσιος Ἡλίας:

«Μερικοί προσέχουν πολύ τὴν εἴσοδο τῶν φαγητῶν, ἀλλὰ ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν ἐξοδο τῶν λόγων. Δέν ἔχουν μάθει νά διώχουν τὴν ὀργή ἀπ' τὴν καρδιά τους, καί τὴν ἐπιθυμία ἀπό τὴν σάρκα τους, ὅπως λέει ὁ Ἐκκλησιαστής, ὅμως ἔτσι μόνο κτίζεται ἡ καθαρὴ καρδιά ἀπό τὸ Πνεῦμα πού ἀνακαινίζει».

Ὅμως, διαβάζοντας κανεῖς τὰ ὅσα οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν κατὰ καιροῦς πεῖ σχετικά μέ τὴ νηστεία, μὴν βάλει τὸν πονηρό λογισμό καί πέσει στὴν παγίδα τοῦ διαβόλου, ὅτι δέν βλέπτουν «τὰ εἰσερχόμενα», ἄρα μπορῶ νά τρῶω ἐλεύθερα ἀρκεῖ νά μὴν κάνω κακό σέ κάποιον, διότι εἶναι σίγουρο ὅτι ἀφοῦ δέν ἐγκρατεῦται τὸ στομάχι καί τὸ «ἐγώ» δέν μαθαίνει νά κινεῖται μέσα σέ συγκεκριμένα ὅρια, τότε δέν θά ἐγκρατεῦτεῖ οὔτε ἡ καρδιά, οὔτε οἱ λογισμοί, οὔτε τὸ στόμα.

Ἔτσι λοιπόν, οἱ Ἅγιοί μας καθόρισαν ἐμπνεόμενοι ἀπό τὸ Ἅγιο Πνεῦμα γιὰ τὴν ζωὴ τῶν Χριστιανῶν, τὸ τί πρέπει νά τρῶμε τίς περιόδους τῶν μικρῶν καί μεγάλων νηστειῶν καί πῶς νά τηροῦμε τίς νηστείες.

Ἡμέρες νηστείας

Εἶναι ἡ Τετάρτη καί ἡ Παρασκευὴ ὄλου τοῦ χρόνου.

Τὴν Παρασκευὴ νηστεύουμε ἐπειδὴ Παρασκευὴ σταυρώθηκε ὁ Κύριος, σταυρώνουμε μέ τὴν νηστεία μας τὸν κακό ἑαυτό μας, γιὰ νά μᾶς ἐλεήσει τοὺς ἀνάξιους, ὅπως ἐλέησε τὸν σταυρωμένο εὐγνώμονα ληστή ἐπάνω στὸν σταυρό.

Τὴν Τετάρτη γιὰ νά θυμόμαστε ὅτι ἕνας «φίλος» του Τόν πρόδωσε ἡμέρα Τετάρτη, καί νά συνειδητοποιοῦμε ὅτι κι ἐμεῖς, παρ' ὅτι εἴμαστε φίλοι Του, ἂν δέν προσέχουμε καί δέν ἀγωνιζόμαστε καί μέ τίς ἀμαρτίες μας ἀπομακρυνόμαστε συνεχῶς ἀπό κοντά Του, τελικά Τόν προδίδουμε συνεχῶς.

«Κύριε καὶ Δέσποτα
τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀρείας,
περιεργείας, φιλαρχίας
καὶ ἀργολογίας μή μοι δῶς.

Πνεῦμα δὲ σωφροσύνης,
ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς
καὶ ἀγάπης, χάρισάι μοι
τῷ σῶ δούλῳ.

Ναί, Κύριε Βασιλεῦ,
δώρησάι μοι τοῦ ὄραν
τὰ ἐμὰ πταίσματα,
καὶ μὴ κατακρίνειν
τὸν ἀδελφόν μου,
ὅτι εὐλογητὸς εἶ,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἄμην».

Εὐχὴ Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου

Μεγάλες Περίοδοι νηστείας

Α) Ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστή: Ἀρχίζει τὴν Καθαρὰ Δευτέρα καί τελειώνει τὴν Κυριακὴ τῆς Ἀναστάσεως. Εἶναι ἡ πιό αὐστηρὴ νηστεία ὄλου τοῦ χρόνου. Γίνεται πρὸς τιμὴν τοῦ Χριστοῦ καί ἰδίως τοῦ Πάθους Του, ἀλλὰ καί γιὰ μᾶς, ὥστε νά προετοιμαστοῦμε κατάλληλα νά ἐορτάσουμε σωστά τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ καταλύεται λάδι μόνο τὰ Σαββατοκύριακα. Μποροῦμε νά καταλύσουμε ψάρι

τήν ημέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅποια ἡμέρα κι ἄν πέσει, ὅπως ἐπίσης καί τήν Κυριακή τῶν Βαΐων, ἐνῶ τῶν Ἁγίων 40 Μαρτύρων τρῶμε λάδι. Τό ἴδιο καί στίς 26 Μαρτίου ἑορτή τῆς Συνάξεως τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.

Β) Ἡ νηστεία τῶν Χριστουγέννων: Δεύτερη μακρά περίοδος νηστείας μετά τήν Μεγάλη Τεσσαρακοστή, εἶναι ἡ νηστεία τῶν Χριστουγέννων, γνωστή στή γλώσσα τοῦ ὀρθόδοξου λαοῦ μας καί ὡς «*σαρανταήμερο*». Ἀρχίζει τήν 15η Νοεμβρίου καί λήγει τήν 24η Δεκεμβρίου. Καθ' ὅλη τήν διάρκεια τοῦ σαρανταήμερου δέν καταλύουμε κρέας, γαλακτερά καί αὐγά. Ἀντίθετα, ἐπιτρέπεται νά καταλύουμε ψάρι ὅλες τίς ἡμέρες - πλήν Τετάρτης καί Παρασκευῆς - ἀπό τήν ἀρχή τῆς νηστείας μέχρι καί τήν 17η Δεκεμβρίου. Ψάρι ἐπίσης καταλύουμε καί κατά τήν ἑορτή τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ὅποιαδήποτε μέρα καί ἄν πέσει. Τήν περίοδο ἀπό 18 ἕως 24 Δεκεμβρίου ἐπιτρέπεται ἡ κατάλυση οἴνου καί ἐλαίου, ἐκτός βέβαια ἀπό Τετάρτη καί Παρασκευή.

Γ) Ἡ νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων: Μία ἀκόμη μακρά περίοδος νηστείας εἶναι ἡ λεγόμενη νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Ὀνομάζεται ἔτσι διότι προηγεῖται τῶν δύο ἀποστολικῶν ἑορτῶν: τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου (29 Ἰουνίου) καί τῆς «Συνάξεως τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων» (30 Ἰουνίου). Ἡ χρονική διάρκεια αὐτῆς τῆς νηστείας εἶναι μεταβλητή ἐπειδή ἡ ἔναρξή της ἐξαρτᾶται ἀπό τήν κινητή ἑορτή τοῦ Πάσχα. Ἀρχίζει τήν Δευτέρα μετά τήν Κυριακή τῶν Ἁγίων Πάντων (δηλαδή τήν ἐπόμενη Δευτέρα μετά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) καί λήγει σταθερά τήν 28η Ἰουνίου. Ὑπάρχει ἀκόμα καί περίπτωση (ὅταν τό Πάσχα ἑορτάζεται μεταξύ 5 καί 8 Μαΐου) νά μήν ἔχουμε καθόλου νηστεία. Κατά τήν περίοδο τῆς νηστείας αὐτῆς δέν

καταλύουμε κρέας, γαλακτερά καί αὐγά, ἐνῶ ἐπιτρέπεται ἡ κατάλυση ψαριοῦ (φυσικά πάντοτε ἐκτός Τετάρτης καί Παρασκευῆς). Ἄν ἡ ἑορτή τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου πέσει Τετάρτη ἢ Παρασκευή, καταλύουμε μόνο ψάρι.

Δ) Νηστεία τῆς Παναγίας: Ἀπό 1η Αὐγούστου μέχρι καί 14η Αὐγούστου. Νηστεύουμε πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας (ἐπειδή καί ἡ Παναγία νήστεψε 15 ἡμέρες, πρὶν ἀπό τήν Κοίμησή της γιά τήν ψυχὴ της σύμφωνα μέ τήν παράδοση). Ἄν ἐκείνη νήστεψε γιά τήν ψυχὴ της, τί πρέπει νά κάνουμε ἐμεῖς; Ἡ νηστεία εἶναι αὐστηρή, δηλαδή χωρίς λάδι τίς καθημερινές. Ψάρι τρῶμε μόνο στήν ἑορτή τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος (6 Αὐγούστου).

Αὐστηρὴ Νηστεία

Δηλαδή χωρίς λάδι, κάνουμε καί στίς ἐξῆς ἡμέρες, ἐκτός ἐάν τύχουν Σάββατο ἢ Κυριακή ὅποτε τρῶμε λάδι:

α) **5 Ἰανουαρίου** (Παραμονὴ Θεοφανείων).

β) **14 Σεπτεμβρίου** (Ὑψωση Τιμίου Σταυροῦ), γιατί εἶναι κάτι τό ἀνάλογο μέ τήν Μεγάλη Παρασκευή.

γ) **29 Αὐγούστου** (ἀποτομή τῆς Τιμίας Κεφαλῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου) σέ ἔνδειξη πένθους γιά τήν ἄδικη θανάτωση του.

Ἄν οἱ τρεῖς αὐτές ἡμέρες τύχουν Σάββατο ἢ Κυριακή, τρῶμε λάδι.

Περίοδοι Ἀπολυτές

Ἡ Ἐκκλησία προκειμένου νά βοηθήσει τοὺς πιστοὺς στὸν πνευματικὸ τους ἀγώνα δέν καθόρισε μόνο περιόδους νηστείας, καθόρισε καί περιόδους «ἀπολυτές», πού τρῶμε δηλαδή ἀπό ὅλα, ὅλες τίς ἡμέρες καί τήν Τετάρτη καί τήν Παρασκευή.

Τέτοιες περίοδοι εἶναι:

α) **Τὸ Δωδεκαήμερο**, δηλαδή ἀπό 25 Δεκεμβρίου μέχρι καί 6 Ἰανουαρίου, μέ ἐξαίρεση

τήν παραμονή τῶν Θεοφανείων, πού ἔχουμε ἄλαδη νηστεία.

β) Ἡ **Διακαινήσιμος ἑβδομάδα**, δηλαδή ἀπό τό Πάσχα ἕως τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ.

γ) Ἡ **ἑβδομάδα μετά τήν Πεντηκοστή**, ἀπό τή Δευτέρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέχρι τήν Κυριακή τῶν Ἁγίων Πάντων.

δ) Οἱ **τρεῖς ἑβδομάδες πού προηγούνται τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς** (Ἀπόκριες). Κατά τίς τρεῖς αὐτές ἑβδομάδες ἔχουμε μιὰ ποικιλία διατάξεων, πού εἶναι οἱ ἑξῆς:

- Τήν πρώτη ἑβδομάδα (τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου) τρῶμε ὅλες τίς ἡμέρες ἀπό ὅλα.

- Τήν δεύτερη ἑβδομάδα (ἀπό τοῦ Ἀσώτου μέχρι τῶν Ἀπόκρεω) εἶναι κανονική ἑβδομάδα, δηλαδή τρῶμε ἀπό ὅλα ἐκτός ἀπό Τετάρτη καί Παρασκευή.

- Τήν Τρίτη ἑβδομάδα, τῆς Τυρινῆς, τρῶμε ὅλες τίς ἡμέρες ἀπό ὅλα τά ἄλλα ἐκτός ἀπό κρέας, κατόπιν δέ ἀρχίζει ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Κατάλυση ἰχθύος

Κατάλυση ἰχθύος ἔχουμε τίς παρακάτω ἑορτές, ὅταν αὐτές συμπίπτουν κατά τήν Τετάρτη ἢ τήν Παρασκευή:

• **7 Ἰανουαρίου**, Ἡ Συναξίς τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

• **2 Φεβρουαρίου**, Ἡ Ὑπαπαντή τοῦ Κυρίου.

• **25 Μαρτίου**, Ὁ Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου.

• **24 Ἰουνίου**, Τό Γενέθλιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου

• **29 Ἰουνίου**, Τῶν Ἁγίων Ἀπ. Πέτρου & Παύλου

• **6 Αὐγούστου**, Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτήρος

• **15 Αὐγούστου**, Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου

• **8 Σεπτεμβρίου**, Τό Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου

• **21 Νοεμβρίου**, Τά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου

• Τήν **Τετάρτη τῆς Μεσοπεντηκοστῆς**

• Τήν **Τετάρτη τῆς Ἀποδόσεως τοῦ Πάσχα** (μιὰ ἡμέρα πρὶν τήν ἑορτή τῆς Ἀναλήψεως).

Σημειώσεις:

1. Κανένα Σάββατο, ἐκτός ἀπό τό Μεγάλο Σάββατο, ΔΕΝ νηστεύεται τό λάδι καί φυσικά καμία Κυριακή, ἀφοῦ ἡ Κυριακή εἶναι ἡμέρα Ἀναστάσεως.

2. Ὅταν λέμε ὅτι μιὰ ἡμέρα ἔχουμε κατάλυση ψαριοῦ αὐτό δέν σημαίνει ὅτι μπορούμε νά τρῶμε καί γαλακτοκομικά καί αὐγά.

3. Κανονικά ἡ νηστεία τῆς Τετάρτης καί τῆς Παρασκευῆς εἶναι ἄλαδη νηστεία, ὅμως καλό εἶναι νά ἐνεργοῦμε σύμφωνα μέ τίς ἐντολές τοῦ Πνευματικοῦ μας.

4. Ὅταν μιλάμε γιά τή νηστεία τοῦ ἐλαίου ἀναφερόμαστε σέ κάθε μορφή του τόσο στό ἐλαιόλαδο ὅσο καί στό σπορέλαιο, ἠλιέλαιο, κ.λπ.

5. Τίς περιόδους τῆς νηστείας ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψη ὅτι μπορῶ νά νηστεύω π.χ. τό τυρί, ἀλλά νά τρῶ τυρί σόγιας ἢ κάποιο ἄλλο νηστήσιμο παρασκευάσμα. Αὐτό εἶναι λάθος διότι ἐάν νηστεύω κάτι ἀλλά καταλύω τό ὑποκατάστατό του τότε καλύπτω τήν ἀνάγκη μου καί οὐσιαστικά δέν ἐγκρατεύομαι.

6. Οἱ πιστοί οἱ ὅποιοι λαμβάνουν ἰσχυρές φαρμακευτικές ἀγωγές μποροῦν νά τηροῦν τίς νηστείες σύμφωνα μέ ὅσα θά ὀρίσουν οἱ Πνευματικοί τους.

7. Αὐτές εἶναι οἱ ἀρχές τῆς νηστείας ὅπως τίς ὀρίζει ἡ Ἐκκλησία μας, ὀφείλουμε ὅμως πάντα νά συμβουλευόμαστε τόν πνευματικό μας χωρίς νά ἀφαιροῦμε ἀλλά οὔτε καί νά προσθέτουμε στά τῆς νηστείας, διότι ἡ νηστεία ἐκτός ἀπό τήν ἐγκράτεια μᾶς διδάσκει καί ὑπακοή, ἐάν μόνοι μας ὀρίζουμε τά τῆς νηστείας τότε οὐσιαστικά πράττουμε σύμφωνα μέ αὐτό πού ἐπιζητᾷ τό «ΕΓΩ» μας καί ἔτσι μόνο ζημία ἔχουμε στήν ψυχὴ μας. 🍷

ΕΚΛΟΓΗ ΒΟΗΘΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Στήν έκλογή βοηθού Ἐπισκόπου, τοῦ Μητροπολίτου μας Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπалаίας κ. Παΐσιου, προχώρησε ἡ Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πού συνεδρίασε τήν 28/11/2016, ὑπό τήν προεδρείαν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Κατόπιν προτάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, οἱ Συνοδικοί Ἱεράρχες ἐξέλεξαν παμψηφεί τόν Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεώς μας, Ἀρχιμανδρίτη Στέφανο Κατέ, ὑπό τόν ψιλόν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Στρατονικείας.

Ἡ εἰς Ἐπίσκοπον Χειροτονία τελέστηκε μέ τήν ἀρμόζουσα ἐκκλησιαστική τάξη, βυζαντινή μεγαλοπρέπεια καί Πατριαρχικό τυπικό, τήν Τρίτη 27 Δεκεμβρίου 2016, ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπалаίας κ. Παῖσιο, στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό «Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου» στήν Λέρο. Στήν Χειροτονία συλλειτουργήσαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Προικονήσου κ. Ἰωσήφ, Ρόδου κ. Κύριλλος καί Ἀδριανούπολεως κ. Ἀμφιλόχιος, ἐνώ παρέστησαν οἱ τοπικές πολιτικές καί στρατιωτικές Ἀρχές, καθώς καί σύμπασα ἡ τοπική κοινωνία τῆς Λέρου.

Πρίν τήν ἀπόλυση τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Προικονήσου κ. Ἰωσήφ, ὅπου μεταξύ ἄλλων μετέφε-

ρε τās ἐγκαρδίους Πατριαρχικάς εὐχάς καί εὐλογίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τῆς Ἁγίας καί Ἱεράς Συνόδου, καί εὐχήθηκε τά κράτιστα.

Στήν συνέχεια ἔλαβε τόν λόγο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπалаίας κ. Παῖ-

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΕΙΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΝ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΣΙΚΟΥΡΗ

Τήν Κυριακή 13 Νοεμβρίου 2016,
ὁ Μητροπολίτης μας κ. Παῖσιος,
τέλεσε τήν εἰς Πρεσβύτερον χειροτο-

νίαν τοῦ διακό-
νου τῆς Μη-
τροπόλεως μας
π. Βασιλείου
Τσικούρη,
δικηγόρου,
στόν Ἐνοριακό
Ἱερό Ναό
Ζωοδόχου
Πηγῆς Καλα-
μιώτισσας
Καλύμνου.

σιος, ὁ ὁποῖος ἀπευθυνόμενος πρὸς τόν κλήρο καί τόν λαό τῆς νήσου καί Ἐπαρχίας, εὐχαρίστησε τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο διὰ τήν ἐκλογή τοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου, καί μετέφερε τὰς Πατριαρχικάς εὐχάς καί εὐλογίας στόν χειροτονούμενο. Ἀπό τήν πλευρά του ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Στρατονικείας κ. Στέφανος εὐχαρίστησε τήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο διὰ τήν ὑψίστη τιμή πού τοῦ ἐγένετο, ἐπινεύσει Πατρική καί ψήφοις κανονικαῖς τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, νά συγκαταλέγεται στήν Ἱεραρχία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Τέλος, μετὰ τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ἐμοίρασε τό ἀντίδωρο καί τόν συνεχάρησαν οἱ Ἀρχές καί ὄλο τό ἐκκλησίασμα. Τήν ἐπομένη, Τετάρτη 28/12 ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Στρατονικείας κ. Στέφανος, τέλεσε τήν πρώτη του Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό «Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου». 🌹

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

(ΤΕΤΑΡΤΟ ΑΡΘΡΟ)

Ζαχαριάδης Στέργος, Νοσηλεύτης Ψυχιατρικής Κλινικής Γενικού Νοσοκομείου Ρόδου,
Απόφοιτος Α.Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Στό κάτωθι άρθρο θά αναφερθούμε σε μία συχνοτάτη ψυχική διαταραχή, τήν **κατάθλιψη**.

Ένα μεγάλο ποσοστό τών ατόμων πού νοσοῦν ἀπό τήν συγκεκριμένη νόσο ἐπισκέπτονται ἀρκετά συχνά τόν πνευματικό πατέρα. Πρίν ὅμως ἀναφερθούμε στήν ποιμαντική προσέγγιση τών ἀνθρώπων αὐτῶν πρέπει νά ἔχουμε ὑπόψιν μας μερικά βασικά ψυχοπαθολογικά στοιχεῖα τά ὁποῖα ἀποσκοποῦν στήν εὐρύτερη κατανόηση τῆς συγκεκριμένης διαταραχῆς.

Ἡ κατάθλιψη στήν κλινική πράξη παρουσιάζει πολλά πρόσωπα καί πλούσια συμπτωματολογία, ἡ ὁποία ὀφείλεται σε μειωμένα ποσοστά τών νευροδιαβιβαστῶν Σεροτονίνης καί Νοραδρεναλίνης ἀσχέτως μέ τόν ἐκλυτικό παράγοντα πού ὀδήγησε σε αὐτήν τήν νευροχημική ἀνισορροπία .

Ἔτσι λοιπόν ἡ συγκεκριμένη συναισθηματική διαταραχή ὑποδιαιρεῖται σε:

1. Ἀντιδραστική: παρουσιάζεται ὡς συναισθηματική ἀντίδραση τοῦ ἀτόμου ἔναντι μιᾶς βιωματικῆς τραυματικῆς κατάστασης π.χ. ἀπώλεια ἑνός ἀγαπημένου προσώπου, οἰκονομική καταστροφή, διαζύγιο, σεξουαλική κακοποίηση, ἀποτυχία ἐκπλήρωσης συγκεκριμένου στόχου...

2. Ἐνδογενής: ἐδῶ ἡ νόσος εἶναι ἀποτέλεσμα μειωμένης παραγωγῆς τών ἀναφερομένων νευροδιαβιβαστῶν ἀπό τό ἴδιο τό ἀνθρώπινο σῶμα ἡ ὁποία ὀφείλεται κατά πᾶσα πιθανότητα σε γονιδιακή διαταραχή.

3. Γεροντική: ἡ νόσος παρουσιάζεται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐκφύλισης τών νευρωνικῶν κυκλωμάτων λόγω τῆς μεγάλης ἡλικίας τοῦ ἀτόμου.

4. Ἐποχιακή: εἶναι συχνότερη στίς βόρειες χῶρες ἀπό ὅτι στήν Ἑλλάδα καί συνδέεται μέ τήν μειωμένη ἡλιοφάνεια. Ἀπό ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ Ἴπποκράτης πρῶτος κατέγραψε τήν συσχέτιση ἑναρξης τῆς κατάθλιψης τό φθινόπωρο. Ἡ συγκεκριμένη μορφή τῆς νόσου παρατηρεῖται σχεδόν πάντοτε κάθε Ὀκτώβριο.

5. Δευτεροπαθῆς κατάθλιψη: δημιουργεῖται στά πλαίσια ἑνός ἄλλου σωματικοῦ ἢ ψυχικοῦ νοσήματος π.χ. ὑποθυρεοειδισμός, σκλήρυνση κατά πλάκας, νόσος τοῦ Πάρκινσον, ἀγοραφοβία κ.λπ. Πολλά φάρμακα ἐπίσης προκαλοῦν κατάθλιψη μέ τήν κορτιζόνη καί διάφορα ὁρμονικά σκευάσματα νά κατέχουν τήν πρώτη θέση.

6. Κατάθλιψη μετά τόν τοκετό (Ἐπιλόχεια Κατάθλιψη): Ἐμφανίζεται στό 10% περίπου τών μητέρων καί συνήθως δέν ὑποχωρεῖ χωρίς θεραπεία. Οἱ παράγοντες πού εὐθύνονται γιά τήν κατάθλιψη μετά τόν τοκετό συνήθως εἶναι οἱ μεγάλες ὁρμονικές ἀλλαγές μετά τόν τοκετό καί κατά τήν περίοδο τῆς λοχείας, τό ἀτομικό ἢ οἰκογενειακό ἱστορικό διαταραχῶν τοῦ συναισθήματος, ἡ ἀνεπιθύμητη ἐγκυμοσύνη, οἰκονομικά αἷτια (ἀνεργία), ἡ κακή σχέση τών γονέων, ἡ ἀνεπαρκῆς κοινωνική μέριμνα, οἱ νέες εὐθύνες καί οἱ ἀλλαγές στίς συνήθειες τῆς μητέρας. Ἡ κατάθλιψη

μετά τόν τοκετό μπορεί νά προκαλέσει κατάχρηση αλκοόλ ή καί άλλων ουσιών ὅπως βενδοδιαζεπινῶν (ήρεμιστικῶν).

Ἡ διπολική διαταραχή ἢ μανιοκατάθλιψη ἀποτελεῖ ξεχωριστή νοσολογική ὄντοτητα καί γιά τόν λόγο αὐτό θά τήν ἀναλύσουμε σέ ξεχωριστό ἄρθρο μας.

Τό ἄτομο πού νοσεῖ ἀπό συναισθηματική διαταραχή (κατάθλιψη) παρουσιάζει στήν κλινική πράξη τήν κάτωθι συμπτωματολογία:

1. Ἔντονο καί ἀκαθόριστο ἄγχος.
2. Ἐνοχές.
3. Ψυχοσωματική ἀδυναμία.
4. Κοινωνική ἀπομόνωση.
5. Ψυχοσωματικά ἔνοχλήματα ὅπως ταχυκαρδία, ζάλη, κεφαλαλγία, διάχυτοι πόνοι στό σῶμα, ἔντονη μυϊκή ἀδυναμία, μεταβολές τῆς ἀρτηριακῆς πίεσεως, ἀνορεξία, μειωμένη ἐρωτική δραστηριότητα, ναυτία, ἀδυναμία συγκέντρωσης ...
6. Μελαγχολία.
7. Παραίτηση ἀπό τήν ζωή καί ἀπελπισία.
8. Αὐτοκτονικός ἰδεασμός.
9. Διαταραχές στήν ποιότητα καί ποσότητα τοῦ ὕπνου (αὐπνία, ὑπνηλία, ἐφιάλτες).
10. Νευρικότητα καί εὐερεθιστότητα
11. Γενικευμένη ἀνηδονία.
12. Συναισθηματική κενότητα.
13. Παραληρηματικό τρόπο σκέψης (ὄχι παάντα).
14. Νοσοφοβία.

Βέβαια πρέπει νά τονίσουμε ὅτι ἡ ἔνταση τῶν συμπτῶμάτων διαφέρει ἀπό ἄτομο σέ ἄτομο καί ἀνάλογα μέ τό εἶδος τῆς κατάθλιψης.

Σύμφωνα μέ τά ἀναφερόμενα ἐπιστημονικά δεδομένα, ὁ ἀσθενής μέ καταθλιπτική διαταραχή πού θά προσεγγίσει τόν πνευματικό πατέρα ὥστε νά μετέχει ἐκούσια στό μυστήριο τῆς ἱεῤῥᾶς ἐξομολογήσεως θά παρουσιαστεῖ ὡς ἕνας ἄνθρωπος μέ πολύ ἔντονο τό

στοιχείο τῆς ἐνοχῆς, τό ὁποῖο σχεδόν πάντοτε δέν εἶναι ἀντικειμενικό ἀλλά ἀπορρέει ἀπό τήν νόσο. Θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ὡς τόν τελευταῖο ἄνθρωπο τῆς γῆς ὁ ὁποῖος ἔχει διαπράξει φοβερὰ καί θανάσιμα ἁμαρτήματα κατὰ τήν ἄποψη του, ζητάει ἐπίμονα νά τοῦ δοθεῖ κάποιο ἐπίτιμο ὥστε διά μέσου αὐτοῦ νά βιώσει τήν ἐσωτερική κάθαρση, ἡ ὁποία θά τόν λυτρώσει ἀπό τό ἐνοχικό του Ἐγώ. Θά ἐπισκέπτεται συνεχῶς τόν ἱερέα ἐπαναλαμβάνοντας τά ἤδη ἐξομολογηθέντα κατ' ἐκείνον βαριά ἁμαρτήματα ξανά καί ξανά διότι μέσα του πιστεύει ὅτι τελικά δέν ἔλαβε τήν ἄφεση πού τόσο πολύ ποθεῖ.

Ὁ πνευματικός πατέρας γνωρίζοντας τά ἤδη ἀναφερόμενα μπορεί πλέον νά διαχωρίσει τήν νόσο ἀπό τήν ἁμαρτία-ἀστοχία, ὥστε ἀφενός μὲν νά ἀπενεχοποιήσει τόν πάσχοντα ἀδελφό ἀφετέρου δέ νά τοῦ προσφέρει τήν πνευματική βοήθεια πού ἔχει πραγματικά ἀνάγκη, ὥστε νά ἐνωθεῖ ὁ μεταπτωτικός ἄνθρωπος μέ τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό καί νά τόν ἀποτρέψει ἀπό μιά πιθανή αὐτοχειρία. Τέλος πρέπει νά ἐπισημάνουμε ὅτι οἱ ἀσθενεῖς οἱ ὁποῖοι ἔχουν συνειδητή σχέση μέ τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ παρουσιάζουν μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ ταχύτερη ἴαση, μειωμένο ποσοστό ὑποτροπῶν καθώς ἐπίσης ἀντέχουν νά σηκώνουν ἀγόγγυστα τήν συγκεκριμένη διαταραχή καί ἐνίοτε πολλοί ἀπό αὐτούς νά θεραπεύονται καί ὀλοκληρωτικά.

Τέλος πρέπει νά ἐπισημάνουμε τήν ἀναγκαιότητα λήψης φαρμακευτικῆς ἀγωγῆς τήν ὁποία θά κρίνει μόνο ὁ ψυχίατρος καί τήν ἐκούσια συνεργασία του μέ τόν ἱερέα ἀσχέτως μέ τά προσωπικά του πιστεύω, μέ κοινό στόχο τήν θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου.

Τόν ἄνθρωπο πού τόσο πολύ ἀγάπησε ὁ Θεός ὥστε ἔδωσε τόν Μονογενή Του Υἱό, ἔτσι ὥστε ὁποῖος πιστεύει σέ Αὐτόν νά μὴν χαθεῖ, ἀλλά νά ἔχει ζωή αἰώνια. 🙏

Η ΘΕΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟ

Παντελεήμων Χαμπίδης, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.

Περπατώντας ο άνθρωπος στον δικό του Γολγοθά της ζωής, απελπίζεται. Δεν στηρίζεται πουθενά. Έρχεται, όμως, ή στιγμή, πού ένα άστρο φέγγει στον ούρανό της Παλαιστίνης του. Τότε ρωτάει ανυπόμονα «πού ο Χριστός γεννᾶται». Σάν ένας τέταρτος μάγος, ταλαιπωρημένος από τό ταξίδι της πνευματικής αναζήτησης, της φιλοσοφικής και έπιστημονικής έρευνας και άκόμενη, της άμφιβολίας, μά πάντα μέ τήν άγνή πρόθεση νά μάθει τήν άλήθεια, άξιώνεται νά δει τό θείο βρέφος, αυτό πού έγινε άνθρωπος, για νά γίνουμε έμείς θεοί.

Ό σκοπός της ανθρώπινης ζωής κατά τόν Όρθόδοξο Χριστιανισμό είναι ή θέωση. Αύτή άποτελεϊ καρπό ενός έπίπνου άγώνα . Η νηστεία, ή άγρυπνία, ή προσευχή και όλες οι υπόλοιπες χριστιανικές άρετές σε συνδυασμό μέ τήν ταπεινοφροσύνη και τήν άγάπη γίνονται τά μέσα για αύτήν. Η θέωση δεν διαφέρει από τήν ένωση μέ τόν Θεό ή μέ εκείνο, πού όνομάζουμε κοινώς άγιότητα. Είναι τό «καθ' όμοίωση», για τό όποιο πλαστήκαμε. Ήδη στον 81ο Ψαλμό διακηρύσσεται τό πολύ γνωστό «έγώ είπα· θεοί έστε και υιοί Υψίστου πάντες». Ό ίδιος ό Ήησούς Χριστός έπικαλείται τό συγκεκριμένο χωρίο στην προσπάθεια του νά άντιμετωπίσει τούς Φαρισαίους, πού έτοιμάζονται νά τόν εκτελέσουν για βλασφημία. Έπειτα, ή διδασκαλία

αύτή συναντάται στην πατερική παράδοση και ιδιαίτερα στην ανατολική μέ συγγραφείς, όπως ό Μέγας Άθανάσιος, οι Καππαδόκες Πατέρες, ό Γρηγόριος Παλαμάς κ.ά.

Τό δόγμα της θέωσης διαφέρει από τό άντίστοιχο δόγμα άλλων θρησκειών, φιλο-

σοφικῶν συστημάτων καί χριστιανικῶν ὁμολογιῶν. Χαρακτηριστικά, στὸν Ἰνδουισμό ἡ τελείωση τοῦ ἀνθρώπου σημαίνει τὸ τέλος τῶν συνεχῶν μετενσαρκώσεων καί τὴν ἔνωση του μὲ τὸ λεγόμενο Μπράχμαν, τὸ ἀπόλυτο «Εἶναι», ὅπου ἐκεῖ ἐξαφανίζεται ὅποιαδήποτε χαρακτηριστικὸ τῆς προσωπικότητας, ὅπως μία σταγόνα στὸν ὠκεανό. Στὸν Ρωμαιοκαθολικισμό, ἐπιπλέον, τὸ τελικὸ στάδιο τῆς σωτηρίας ἐκλαμβάνεται ὡς μία ἠθικὴ ἐπιβράβευση, πού προστίθεται στοῦ «κατ' εἰκόνα» πλάσμα γιὰ τὰ ἀξιόμισθα ἔργα του. Δέν πρέπει, ἐπίσης, νὰ παραλείψουμε καί τὸ δόγμα ὅτι ὁ ἄνθρωπος μετέχει στίς κτιστὲς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα, γιὰ τὸν Ὁρθόδοξο Χριστιανισμό ὁ ἄνθρωπος θεώνεται, τελειώνεται καί σώζεται μὲ τὴν ὁλοκληρωτικὴ του μεταμόρφωση. Μὲ τὴ Δευτέρα παρουσία τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καί ἀπὸ τὴν παρούσα ζωὴ τὸ ἄτομο ὡς ψυχοσωματικὴ ὄντοτητα μετέχει τῆς ἀκτιστῆς χάρις του, γινόμενος θεὸς κατὰ χάρι, διότι κατὰ φύση εἶναι μόνο ὁ Θεός.

Κατανοεῖ, λοιπόν, κανεὶς δύο πράγματα: τὴν συνοχὴ καί τὴν ἐνότητα τοῦ ὀρθόδοξου, χριστιανικοῦ μηνύματος σχετικὰ μὲ τὴ σωτηρία καί τὸν σεβασμό, ἔπειτα, τοῦ ὅλου ἀνθρώπου μέσα ἀπὸ αὐτό. Τὰ Χριστούγεννα, ἢ γιορτινὴ διάθεση καί ὅλα τὰ ἄλλα, ἐπομένως, εἶναι μάταια, ἂν ὁ καθένας δέν ρωτᾷει τὸν ἑαυτό του, γιατί ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρωπος; 🍷

Ἀπὸ τὶς Χριστουγεννιάτικες ἐκδηλώσεις τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Κωνσταντίνος Άλαγκιοζίδης, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Θεολογίας Α.Π.Θ.

Ζωή της Έκκλησίας στό διάβα του χρόνου χαράσσεται μέ ποι- κίλες έκφάνσεις άναλόγως μέ τίς πράξεις, τά κατορθώματα, τά άνδραγαθήματα, τόν πόνο ή και τό αίμα τών ίδιων τών μελών πού τήν άπαρτίζουν. Τοῦτα άποτελούν, σέ άδρες γραμμές, τά ιστορικά μνημεία πάσης φύσεως πού διανθίζουν και λαμπρύνουν τό οίκο- δόμημα τής Έκκλησίας¹. Σημαντική πτυχή αύτής τής ζωντανής πραγματικότητας άπο-

τελεί ή έκκλησιαστική γραμματεία, τό σύνο- λο δηλαδή τών μνημείων λόγου πού ένέχουν λεκτικά άποκρυσταλλωμένη τήν ίδια τή ζωή τής έκάστοτε πιστεύουσας κοινότητας μέσα άπό τήν πένα ενός μέλους της, είτε προς έπίρρωση τής ίδιας τής κοινότητας είτε προς διευθέτηση ενός προβλήματος πού τήν ταλανίζει.

Οί συγγραφείς αύτοί, τά μέλη δηλαδή τής Έκκλησίας πού καταπιάστηκαν μέ τή συγ- γραφή κειμένων, άπαράμιλλης όμορφιάς και τέχνης, όνομάζονται, έν πολλοίς², «Πα-

1. Νίκος Α. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Α'. Είσαγωγή στή θεολογική γνωσιολογία*, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 32000, σελ. 19-20.

2. Συνήθως οί Πατέρες όρίζονται άπό τήν πιστεύ-

τέρες». Συγκεκριμένα «ἦσαν ... οἱ πνευματικοὶ ὁδηγοί, οἱ διδάσκαλοι, οἱ κατέχοντες σπουδαίαν θέσιν ἀρμόζουσαν εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀξίαν τὴν ὅποια ἔχει διὰ τὸν Χριστιανισμόν ἢ νέα γέννησις, ἢ πνευματικὴ...»³. Αντιλαμβάνεται κανείς, ὅτι κύριος ρόλος τῶν Πατέρων ἦταν ἡ πνευματικὴ στελέχωση καὶ τόνωση τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι σὲ κάθε πρόβλημα πού ὑποσκέλιζε ἀκόμη καὶ τὴν ὑπαρξὴ της.

Τὰ κείμενα τῶν Πατέρων, πού συνοπτικά ὀνομάζονται «Χριστιανικὴ Γραμματεία», δὲν προήλθαν, ὡστόσο, ἤδη ἀπὸ τὶς ἀπαρχές τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας⁴. Ἐμφανίστηκε στὴν πορεία τοῦ χρόνου, ὕστερα ἀπὸ ἀλλεπάλληλες ζυμώσεις, ἢ ἀνάγκη ὑπαρξῆς γραπτῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων τῆς πίστεως πού συνέχεε τὴν κοινότητα, πέρα ἀπὸ τὴν προφορικὴ παράδοση⁵ - τακτικὴ κυρίαρχη στὶς ἀπαρχές. Ἐξαρχῆς, τὸ γραπτὸ κείμενο ἀφοροῦσε ἀποκλειστικά τὸν ἀρχηγὸ τῆς πίστεως καὶ τὴ ζωὴ του, σύμφωνα μὲ τὸν Ὅποιο ὀργανώθηκε ἡ πιστεύουσα κοινότητα. Μετέπειτα ἐξελίχθηκε σὲ ὀλόκληρη γραμματεία τεράστιου βεληγεκοῦς πού κάλυπτε, ὅπως πρό εἰπώθηκε, ὅ,τι ἀφοροῦσε τὴν ἴδια τὴ ζωὴ καὶ τὶς ἀνάγκες τὶς κοινότητος⁶.

σουσα κοινότητα μὲ ἀγιολογικὰ κριτήρια ὡς καταξιωμένα πρότυπα ἀγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας. Ὡστόσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού καταπιάστηκαν μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἀλλὰ δὲν ἀναγνωρίστηκαν ἀπὸ τὴν κοινότητα, τοῦτοι ὀνομάζονται ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς. Περισσότερα βλ. Παναγιώτης Ἀρ, Ὑφαντής, Κλήση, Πορεία, Μετοχή. Ἡ πνευματικὴ ὄντολογία τῆς χριστιανικῆς ἀγιότητος, ἐκδ. Ἀρμός, Θεσσαλονίκη 2010, σελ. 64-72.

3. Παναγιώτης Κ. Χρήστου, Ἑλληνικὴ Πατρολογία. Εἰσαγωγή, τόμ. Α', ἐκδ. Πατριαρχικὸ ἴδρυμα πατερικῶν μελετῶν, Θεσσαλονίκη 21976, σελ. 22.

4. Ὁ.π.: σελ. 17-18.

5. Edgar J. Goodspeed, A History of Early Christian Literature, ἐκδ. The University of Chicago Press, Chicago-Illinois 1942, σελ. 2-4.

6. Ὁ.π.: σελ. 18-19.

Ἀποτελεῖ ἓνα μακρὸ ταξίδι, ὅπου ἀνοίγεται ἓνας κόσμος γεμάτος ἀπὸ χαρὰ, πόνο, αἶμα, πνευματικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ὄξυνση, ποίηση, ἐγκώμια, ἀντίρρηση, δικαιοσύνη, ἀσίγαστη θλίψη ἀλλὰ καὶ ἔμπονη ἡδονή, ποιμαντικὴ μέριμνα καὶ ἀγάπη καὶ πολλὰ ἄλλα πού δὲν μπορεῖ νὰ περιγράψει κανεὶς μὲ περαιτέρω καταφατικὲς σημαίνουσες ἔννοιες.

Μὲ ἄλλα λόγια, καθορᾶ κανεὶς ἀποκρυσταλλωμένη ὅλη τὴν ἀνθρωπινότητα μὲ ὄλες τὶς ἐκφάνσεις της. Ὁ Χριστιανὸς ὡς ἄνθρωπος, ζεῖ στὴν ἐποχὴ του κουβαλώνοντας ὅλο τὸ πολιτισμικὸ ὑπόβαθρο αὐτῆς καὶ τὸ ἀποκρυσταλλώνει λεκτικὰ ἀνάλογα τὸ πρόβλημα ἢ τὸ ἀντικείμενο ἢ τὸ πρόσωπο πού ἔχει ἀπέναντί του. Αὐτὴ, λοιπόν, εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικὴ γραμματεία, ἓνα προϊόν ἀνθρώπινο, μὲ ὄλες τὶς φθορές καὶ τὶς παραφθορές πού ἐνέχει, χωρὶς νὰ ἐξωραΐζει τὸ περιεχόμενο λόγῳ ἀδήριτης τυπολατρίας μιᾶς κίβδηλης πραγματικότητος.

Αὐτό, ἄλλωστε, ἔκαναν οἱ Πατέρες ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς τόσο στὴν Ἀνατολή, ὅσο καὶ στὴ Δύση. Τὸ μόνον σίγουρο, λοιπόν, γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα -καὶ ὄχι μόνον- εἶναι ὅτι βρίσκεται σὲ ζηλευτὴ θέση, διότι ἀκριβῶς ἐγκύπτει σὲ κείμενα μὲ ἀποτελεσμα νὰ βιώνει, μέσα ἀπὸ τὴν πένα τοῦ ἐκάστοτε συγγραφέα, τὸ προαναφερθέν ταξίδι στὸν χρόνο, ὅπου ἓνας ἀπλὸς καὶ φθαρτὸς ἄνθρωπος παλεύει νὰ ξεπεράσει τὸν ὅποιο πρόβλημα, πού τὸν ταλανίζει, μὲ μοναδικὸ στόχο τὴν ἐναγώνια καὶ ἡδονικὰ ἔμπονη συνάντησή του μὲ τὸν Θεό. 📖

ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΥΔΡΑΙΟΣ

Άνδρέας Φραντζής, Διάκονος Ι.Μ. Ρόδου,
πτυχιούχος Θεολογίας Α.Π.Θ.

Στίς 14 Νοεμβρίου ή πόλη τής Ρόδου έορτάζει τόν πολιοῦχο της, Άγιο Κωνσταντίνο τόν Ύδραϊο. Στο παρόν άρθρο θά καταγράψουμε τούς κυριότερους σταθμούς τής ζωής του, ώστε νά τόν καταστήσουμε γνωστό στό πλήρωμα τής Έκκλησίας.

Ό Άγιος Κωνσταντίνος γεννήθηκε στήν Ύδρα καί ό πατέρας του όνομαζόταν Μιχαήλ, ή δέ μητέρα του Μαρίνα. Δεκαοκτώ χρονών έφυγε από τήν Ύδρα καί πήγε στή Ρόδο, κοντά στόν Τουρκο ήγεμόνα Χασάν Καπετάν. Έκει ό Κωνσταντίνος παρασύρθηκε καί έξιλαμίστηκε, μέ τό όνομα Χασάν καί γιά τρία χρόνια απολάμβανε μεγάλες τιμές. Άργότερα όμως, συναισθάνθηκε τό όλίσθημα του καί άρχισε νά μετανοεί. Έκανε έλεημοσύνες καί έκλαψε πικρά. Τελικά, γιά νά έξιλωθει άποφάσισε νά μαρτυρήσει. Βρῆκε λοιπόν κάποιο πνευματικό, έξομολογήθηκε καί ζήτησε τήν εύχή του νά μαρτυρήσει. Ό πνευ-

ματικός του όμως τόν απέτρεψε, διότι φοβήθηκε τό νεαρό τής ηλικίας του. Ό Κωνσταντίνος έκανε ύπακοή, έγκατέλειψε τή Ρόδο καί πήγε στήν πόλη Κρίμι, κατόπιν στήν Κωνσταντινούπολη καί από 'κει στό Άγιον Όρος. Στήν Μονή Ίβήρων, προετοιμάστηκε γιά τό μαρτύριο καί άφου πήρε τήν εύχή τών πατέρων ήλθε στή Ρόδο.

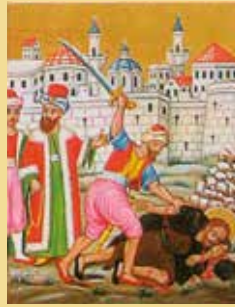
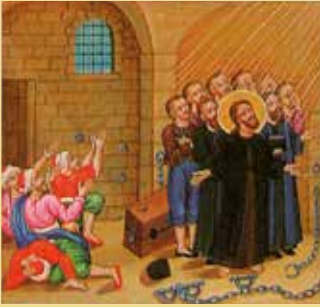
Έκει, παρουσιάστηκε στόν ήγεμόνα καί μέ θάρρος όμολόγησε τόν Χριστό. Τά βασανιστήρια πού άκολούθησαν ήταν φρικτά. Τελικά

τόν άπαγχόνισαν στίς 14 Νοεμβρίου 1800 μ.Χ. Σήμερα, στή γενέτειρα του τήν Ύδρα, ύπάρχει λαμπρότατος Ναός στό όνομα του, όπου βρίσκεται καί τό ιερό του λείψανο.

Πολλές φορές διαβάζοντας βίους Άγίων μās φαίνονται τά γεγονότα ως μή πραγματικά. Αυτό συμβαίνει γιατί έμείς σήμερα ζούμε σέ κοινωνίες μέ άλλες συντεταγμένες καί διαφορετικές κρατικές δομές. Συνεπώς δέν

βιώνουμε την πραγματικότητα εκείνης της εποχής με αποτέλεσμα να μην αισθανόμαστε οικεία με τὰ βιώματα τῶν μαρτύρων.

Καί ὅμως ὑπάρχει ἓνα συναίσθημα πού ὅταν εἰσβάλλει στή ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου κάνει τὰ συναξάρια νά φαίνονται πηγὴ παρακλήσεως στὸν ἄνθρωπο. Αὐτό τό συναίσθημα εἶναι ὁ πόνος, εἴτε αὐτός βιώνεται ψυχικά, εἴτε σωματικά. Εἶναι πολλές οἱ μαρτυρίες ἀνθρώπων πού ὅταν βρέθηκαν στό κρεβάτι τοῦ πόνου πάσχοντες ἀπὸ ἀνιάτες ἀλλά καί ἰάσιμες ἀσθένειες ἐπιθυμοῦσαν νά διαβάσουν συναξάρια νεομαρτύρων, γιατί ὅπως ἰσχυρίστηκαν ἀντλοῦσαν δύναμη ταυτιζόμενοι με τοὺς Ἁγίους καί τοὺς πόνους πού ὑπέφεραν.

Ἐπίσης ἡ ἐντρύφηση στοὺς βίους τῶν μαρτύρων ὠφελοῦν καί τοὺς «ὕγιεις» διότι τοὺς κάνουν νά συνειδητοποιήσουν ὅτι ἡ πίστη

μας, ἡ ἐκκλησία μας εἶναι θεμελιωμένες καί λουσμένες στό αἷμα. Στό αἷμα πρωτίστως τοῦ λυτρωτοῦ μας Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀλλά καί στό αἷμα ἑκατομμυρίων μαρτύρων πού ἔδωσαν τὴν ζωὴ τους ἀκριβῶς γιὰ αὐτόν τὸν λυτρωτὴ. Ὡς ἐκ τούτου ἡ εὐθύνη μας ἀπέναντι σ' αὐτό πού λάβαμε κατὰ τό βάπτισμά μας, δηλαδή στό νά ἀξιωθοῦμε νά ἐκκεντριστοῦμε στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, πού λέγεται ἐκκλησία, ὄχι θεωρητικῶς ἢ ἰδεολογικῶς ἀλλά πραγματικῶς, εἶναι μεγάλη καί δέν εἶναι ἀστεία ὑπόθεση.

Εἶθε λοιπόν οἱ πρεσβεῖες τοῦ Ἁγίου νεομάρτυρος Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδραίου νά μᾶς ἐνδυναμώνουν στὸν καθημερινὸ ἀγώνα τῆς ἐπιβίωσής μας ἀλλά καί τῆς σωτηρίας μας. ✠

Ἐπίσκεψη τοῦ Μητροπολίτου μας στὰ Hot Spot τῆς Λέρου, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Δήμαρχο κ. Μιχ. Κόλια (Ἰανουάριος 2017)

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΜΟΡΑΒΙΑ

(ΜΕΡΟΣ Α')

Κωνσταντίνος Ἀλεξόπουλος, Μεταπτυχιακός Φοιτητής στό Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ,
μέ ειδίκευση στήν ἱστορία τῶν σλαβικῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν.

Ἡ πρώτη ἐγκατάσταση τοῦ Μεθοδίου στή Μοραβία καί ἡ ἐπικείμενη ἐξορία του

Ἀμέσως μετά τόν θάνατο τοῦ Κυρίλλου, ὁ ἡγεμόνας τῆς Παννονίας Κότσελ ἀπέστειλε αἴτημα στόν Πάπα Ἀνδριανό γιά νά ἀναλάβει τήν ἐπισκοπή ὁ ἀδερφός τοῦ Κυρίλλου, Μεθόδιος καθώς καί νά τούς διδάξει. Ὅμως ὁ πάπας Ἀνδριανός μέ ἕνα ἐπίσημο ἔγγραφο πρὸς τούς τρεῖς Σλάβους ἡγεμόνες, τό Ράστισλαβ τῆς Μοραβίας, τόν ἀνεψιό τοῦ Σβατοπλόκ τῆς Νίτρας καί τόν Κότσελ, στό ὁποῖο διευκρίνιζε ὅτι δέν θά ἦταν μοναδικός διδάσκαλος τῆς Παννονίας ἀλλά καί ὄλων τῶν σλαβικῶν χωρῶν. Μέ αὐτό τό ἔγγραφο καταλαβαίνουμε ὅτι ὁ Πάπας κρατοῦσε στήν ἀπόλυτη δικαιοδοσία του τίς σλαβικές χώρες.

Τό ἔγγραφο αὐτό ἔχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί μέσα ἀπό αὐτό διαφαίνεται σαφῶς πιά ἡ ἐξέλιξη πού παρουσιάζεται στή θέση τῆς Ρώμης, ἀπέναντι στό ἐκκλησιαστικό θέμα τῶν Σλάβων¹.

Μετά ἀπό κάποιες συνεννοήσεις τοῦ ἡγεμόνα τῆς Παννονίας Κότσελ μέ τόν Πάπα Ἀνδριανό, ὁ Μεθόδιος πῆγε στή Ρώμη γιά νά χειροτονηθεῖ ἐπίσκοπος, ἔτσι βρέθηκε ἀπεσταλμένος γιά ὅλη τή Μοραβία καί τήν Παννονία. Ὅμως ἡ κατάσταση τοῦ Μεθοδίου στήν σλαβική ἀρχιεπισκοπή δέν ἦταν κάτι πού εὐκολα θά δεχόταν ὁ γερμανικός κληρός. Στίς ἀρχές τοῦ 870 ὁ ἡγεμόνας Σβατοπούλκ, ἔγινε ὑποτελής στους Γερμανούς, αὐτή ἡ πολιτική μεταβολή εἶχε γιά ἐπακόλουθο νά ἐνσκήψει στή Μοραβία ὁ γερμανικός κληρός καί νά βρεθεῖ ὁ Μεθόδιος ἀνά-

1. Dvornic, *The legents*, σ. 270 D.

μεσά τους. Έτσι υπήρξαν αντιδράσεις και συγκλήθηκε σύνοδος από τους γερμανούς επiscopούς με πρώτο τόν βασιλιά Λουδοβίκο τόν Γερμανικό. Στή σύνοδο παρίστατο καί ὁ Μεθόδιος ὅπου τοῦ εἶχε ἀπαγγελθεῖ ἡ κατηγορία ὅτι ἀσκεῖ ἐπισκοπικά δικαιώματα σέ ξένη ἐπαρχία (ὅτι καταπατοῦσε τή δικαιοδοσία τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Βαυαρίας). Στήν κατηγορία αὐτή ὁ Μεθόδιος ἀπάντησε θαρραλέα, τονίζοντας ὅτι ποτέ δέν θά καταπατοῦσε ξένη ἐπαρχία καί ὅτι ἡ περιοχή πού τοῦ ἀνατέθηκε νά διοικήσει εἶναι τοῦ «Ἀγίου Πέτρου», δηλαδή ἀνήκει στή δικαιοδοσία τοῦ Πάπα Ρώμης.

Ἡ γερμανική σύνοδος τόν καταδίκασε σέ ἐξορία στήν περιοχή τῆς Σουαβίας, στή νοτιοδυτική Γερμανία, ὅπου ἔμεινε ἐγκλειστος σέ μοναστήρι γιά δύο ὀλόκληρα χρόνια. Μετά τήν ἀπομάκρυνση τοῦ Μεθοδίου, οἱ μαθητές του διασκορπίστηκαν. Στό μεταξύ ὁ Πάπας Ἀδριανός πέθανε, χωρίς ποτέ νά μάθει ὅτι ὁ Μεθόδιος ἦταν φυλακισμένος. Ὁ διάδοχος του Ἰωάννης Η', ἀμέσως ἀποτάθηκε στόν βασιλιά Λουδοβίκο τόν Γερμανικό, στόν ὁποῖο κατέστησε γνωστό ὅτι ἡ ἐπισκοπή τῆς Παννονίας ἀνήκε στή δικαιοδοσία τῆς Ρώμης.

Ἀκόμη τοῦς ἐπισκόπους πού καταδίκασαν τόν Μεθόδιο τοῦς ἀπαγόρευσε νά λειτουργοῦν ὡς τήν ἡμέρα πού θά τόν ἀπελευθέρωναν. Ὑστερα ἀπό ὅλα αὐτά οἱ Βαυαροί ἐπίσκοποι ὑποχώρησαν καί τήν ἀνοιξη τοῦ 873 ἀπελευθέρωσαν τόν Μεθόδιο. Ἐπιστρέφοντας ὁ Μεθόδιος στή Μοραβία βρῆκε ἐκεῖ μιά νέα κατάσταση, οἱ Μοραβοί εἶχαν ἐπαναστατήσει ἐναντίον τῶν Γερμανῶν καί εἶχαν διώξει τόν γερμανικό κληρο ἀπό τή χώρα τους, ἔτσι ὁ Μεθόδιος ἀνέπτυξε μεγάλη ἐκκλησιαστική καί μορφωτική δράση, ἡ ὁποία συνέπιπτε καί μέ μιά πρωτοφανῆ ἀνθήση τοῦ κράτους τῆς Μεγάλης Μοραβίας. 🇷🇺

**Ὁ Μητροπολίτης μας
εὐλόγησε τήν βασιλόπιτα
τῆς Περιφέρειας Νοτίου Αἰγαίου
στή Σύρο
(Φεβρουάριος 2017)**

**Ἀπό τήν ἐπίσκεψη κλιμακίου
τῆς Ὑπατης Ἀρμοστείας τοῦ ΟΗΕ
στά γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
(Φεβρουάριος 2017)**

7^Η ΜΑΡΤΙΟΥ - ΕΝΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

31 Μαρτίου 1947.

Ο λαός της Δωδεκανήσου με επικεφαλής τον Δήμαρχο Ρόδου γονυκλινής και με δάκρυα στα μάτια παρακολουθεί την πρώτη έπαρση της Κυανολεύκου εις τον βωμό της πατρίδος μετά από 630 χρόνια σκλαβιάς.

7 Μαρτίου 1948.

Ο Αντιναύαρχος Ίωαννίδης, ο Δήμαρχος Γαβριήλ Χαρίτος και οι νεαρές κοπέλες που έφεραν την σημαία σε αναμνηστική φωτογραφία.

Μετά από 638 χρόνια σκλαβιάς, τὰ ἐλεύθερα Δωδεκάνησα, ἐνώνονται μέ τήν Μητέρα Ἑλλάδα, ἀφοῦ πέρασαν ἰπποτική κυριαρχία (1309-1522), τουρκοκρατία (1522-1912) καί στή χρονική περίοδο 1912-1945 ἰταλική τυραννία καί γερμανική κατοχή.

Παρόλες, ὅμως, αὐτές τίς διαδοχικές ξένες ἐπικυριαρχίες, ὁ δωδεκανησιακός λαός διατήρησε τήν ἑλληνική γλώσσα, τήν ὀρθόδοξία καί γενικά τὰ ἑλληνικά ἦθη καί ἔθιμα. Ἐπί αἰῶνες ἀγωνίστηκε κατά τῆς ξένης καταπίεσης, ἐπιδιώκοντας τήν Ἑνωσι - στήν κυριολεξία τήν ἐπανένωσι - μέ τήν Ἑλλάδα. Ὁ διακαής αὐτός πόθος ἄρχισε νά παίρνει πιά συγκεκριμένη μορφή ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεύτερης δεκαετίας τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Εἰδικότερα, ἡ Ἑθνική αὐτή ἐπιταγή τῶν Δωδεκανησιῶν, ἀμέσως μέ τήν ἔναρξη τῆς ἰταλοκρατίας, ἐκφραζόταν στό αἴτημα τῆς Αὐτοδιάθεσης - Ἑνώσεως καί ἔκτοτε οἱ κάθε εἶδους ἐκδηλώσεις ἦταν

Από την τελετή της έπαρσης της ελληνικής σημαίας στην Λέρο, στις 31 Μαρτίου 1947. Ξεχωρίζει η σεβάσμα μορφή του παπα-Αναστάση Ζαφειρόπουλου

συνεχείς, τόσο σέ τοπικό, όσο και σέ διεθνές επίπεδο.

Στήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως 7/9.1.1948 δημοσιεύεται ο Νόμος 518/48 «περί προσαρτήσεως τής Δωδεκανήσου εις τήν Ελλάδα», ο οποίος στήν πρώτη παράγραφο του μόνου άρθρου αναφέρει: «Αί νήσοι τής Δωδεκανήσου· Ρόδος, Κάλυμνος, Κάρπαθος, Άστυπάλαια, Νίσυρος, Πάτμος, Χάλκη, Κάσος, Τήλος, Σύμη, Κώς, Λέρος καί Καστελλόριζον, ως καί αί παρακείμεναι νησίδες εἶναι προσηρτημένοι εις τό Ἑλληνικόν Κράτος ἀπό τής 28ης Ὀκτωβρίου 1947».

(πηγή: Ροδιακή).

Φέτος, τίς ἐκδηλώσεις ἐορτασμοῦ τής Ἐνωματώσεως τῶν Δωδεκανήσων λάμπρυνε μέ τήν παρουσία του ὁ Πρόεδρος τής Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος, ὁ ὁποῖος ἐπισκέφθηκε τά νησιά τής Ἐπαρχίας μας Κάλυμνο καί Ψέριμο.

«ΙΣΙΔΩΡΕΙΟ» ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΛΕΡΟΥ

Λειτουργεί από τό 1960.

Φιλοξενεί περί τούς 25 γέροντες.

Διοικείται υπό πενταμελούς
Διοικητικού Συμβουλίου υπό τήν
προεδρίαν του Σεβ. Μητροπολίτου
μας κ. Παΐσιου.

Μέλη:

π. Νικόδημος Φωκάς αντιπρόεδρος,

κ. Έμμ. Ζαΐρης συντ/χος ιατρός,

κ. Καλλιόπη Γκαργκιούλου,

Άναστασία Πολίτου.

Διευθυντής: Θεοφ. Έπίσκοπος

Στρατονικείας κ. Στέφανος.

Τηλ. 22470- 22860, 22470-25350

Λογαριασμός Ε.Τ.Ε.: 403/540046-53,

IBAN: GR11-0110-4030-0000-4035-
4004-653

Κωδικός SWIFT ΤΡΑΠΕΖΑΣ-BIC:
ETHNGRAA

ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ - ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΓΑΠΗΣ

Μέ τήν βοήθεια του Θεού, τήν έπιστασία του Σεβ. Μη-
τροπολίτου μας κ. Παΐσιου και τήν συγκινητική και άξια
έπαίνων προσφορά των έθελοντριών γυναικών και των
δωρητών, συνεχίζεται για έβδομη συνεχή χρονιά τό έργο
της Τραπεζής Άγάπης της Ι. Μητροπόλεως, μέσα από τό
όποιο σιτίζονται καθημερινά περισσότεροι από 170 άδελ-
φοί μας που έχουν ανάγκη. Έπίσης, για τίς άμεσες ανάγκες
των ένδεών αδελφών μας λει-
τουργεί Φιλόπτωχο Ταμείο,
Έκκλησιαστικό Παντοπω-
λείο, Ίματιοθήκη, Φαρμα-
κείο, Τράπεζα φαγητού, κ.λπ.

**Λογαριασμός Τραπεζής
Άγάπης:**

779/002101-089440

Θερμή παράκληση: Νά ένημερώνεται ή Ι. Μητρόπολη για
τήν τυχόν κατάθεση στον λογαριασμό, για τήν έκδοση
σχετικής απόδειξης.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΕΠΙΤΕΛΕΙΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΚΗ ΣΑΣ

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Συνδρομές για τό περιοδικό μας

μπορείτε νά αποστείλετε στη διεύθυνση:

Ίερά Μητρόπολις Λέρου - Άλιντα - Λέρος 85400

(Υπόψιν Γραμματέως κ. Γεωργίου Χρυσούλη
μέ τήν σημείωση «συνδρομή ΟΛΚΑΣ»)

Έτήσια συνδρομή: **15 ευρώ**

Άρ. λογ. Alpha Bank: 643-002101-028910 /

IBAN: GR4101406430643002101028910

ΟΛΚΑΣ

Περιοδικόν Ίεράς Μητροπόλεως Λέρου, Καλύμνου και Άστυπαλαίας

Ίδιοκτήτης: Ι.Μ.Λ.Κ.Α., 85400 Λέρος

Έκδότης: Ο Σεβ. Μητροπολίτης ΛΚΑ κ. Παΐσιος

Έπιμέλεια ύλης: Γεώργιος Ί. Χρυσούλης, Γραμματέύς Ι. Μητροπόλεως,

Μιχαήλ Μακαρόνας, πτυχιούχος Θεολογίας Α.Π.Θ.,

καθώς και όμάς ιερέων και λαϊκών Θεολόγων

Ίστοσελίδα: www.im-leka-gr.

<http://www.panoramio.com/user/2781675>, <http://www.youtube.com/user/imkalymnoy>

Έκδοτική Παραγωγή: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΑΒΕΕ, τηλ. 210-9217.513

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Έν Λέρω: Τ.Κ. 85400, τηλέφωνο: 2247023211, Fax: 2247022339. E-mail: mitropolerou@yahoo.gr

Έν Καλύμνω: Τ.Κ. 85200, τηλέφωνο: 2243023000/1, 2243022700. Fax: 22430 22700.

E-mail: imkalymnoy2011@yahoo.gr

Έν Άστυπαλαία: Τ.Κ. 85900, τηλέφωνο: 2243061875, Fax: 2243061875.